

Jeugdmonitor Zeeland

Plan 2007 - 2009

Colofon

© Scoop 2006

Samenstelling

Ankie Smit

In opdracht van stuurgroep Jeugdmonitor Zeeland

Scoop

Zeeuws instituut voor sociale
en culturele ontwikkeling

Achter de Houttuinen 8

Postbus 407 Middelburg

Telefoon (0118) 682500

Telefax (0118) 635311

www.scoopzld.nl

Scoop@scoopzld.nl

Lay-out

Scoop

Ontwerp

men@work

Scoop

Drukwerk

Scoop

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	7
1.1 Ontwikkelingen.....	7
1.2 Koers	8
2. Terugblik 2004-2006	9
2.1 Het jaar 2004.....	9
2.2 Het jaar 2005.....	10
2.3 Het jaar 2006.....	11
2.4 Evaluatie	12
3. Plan 2007-2009	13
3.1 Organisatie	13
3.2 Informatie	13
3.3 Website.....	14
3.4 Communicatie	14
4. Begroting 2007-2009	15
Bijlagen	
Bijlage 1: Projectstructuur	19
Bijlage 2: Verslag rondes gemeenten	23
Bijlage 3: Publicaties 2004-2006	41
Bijlage 4: Samenvatting	43

1. Inleiding

Vanuit een positieve houding werken partners sinds 2001 samen in de Jeugdmonitor Zeeland. Via een groeimodel is het gegevenspakhuis langzaam maar zeker uitgebouwd. Het ontwerp uit 2000 is uitgevoerd en verder uitgewerkt. De laatste drie jaar is veel ontwikkeld op het gebied van communicatie. Er is meer geanalyseerd en gepubliceerd (zie bijlage 3) en veel meer nadruk gekomen op het bieden van maatwerk om het gebruik voor jeugd- en onderwijsbeleid te stimuleren. Uit de evaluatie van het SCO-Kohnstamm-instituut (Roede, 2006) blijkt dat dit geleid heeft tot een zeer positieve waardering en houding ten opzichte van de Jeugdmonitor Zeeland en de producten die daaruit voortkomen. De volgende fase breekt aan: consolidatie.

Inmiddels heeft zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die in meerdere of mindere mate samenhangen met functies van de Jeugdmonitor Zeeland. Deze worden eerst even kort geschetst. Vervolgens wordt dit hoofdstuk afgesloten met een paragraaf over de koers in de periode 2007-2009.

1.1 Ontwikkelingen

Landelijke jeugdmonitor

Over een landelijke monitor wordt al heel lang gesproken. Inmiddels is het bijna zover. Naar verwachting komt in maart 2007 een website beschikbaar, waarop bestaande bronnen worden ontsloten op een manier die lijkt op Statline op de site van het CBS. Het gaat hierbij om gegevens uit beschikbare landelijke bronnen. Een deel van de gegevens zullen beschikbaar komen op het niveau van gemeenten. De landelijke jeugdmonitor is een groeimodel. Er wordt naar gestreefd om in de toekomst zoveel mogelijk indicatoren te kunnen uitsplitsen op gemeenteniveau. Voor een aantal indicatoren is het mogelijk uitsplitsingen te maken naar postcodegebied. De ministeries van VWS, OCW, SZW en Justitie financieren deze monitor. Voorzover de gegevens nog niet zijn opgenomen in de Jeugdmonitor Zeeland en beschikbaar zijn op het niveau van gemeenten of postcodegebied, kan dit een aanvulling betekenen op de gegevens van de Jeugdmonitor Zeeland.

Lokale en nationale monitor jeugdgezondheid

Sinds twee jaar is de lokale en nationale monitor Jeugdgezondheid beschikbaar. Via deze monitor zijn gestandaardiseerde vraagstellingen beschikbaar en komen op termijn referentiegegevens beschikbaar, doordat onderzoekers hun gegevens inbrengen in een database. De Jeugdmonitor Zeeland zal in overleg met de GGD Zeeland en de klankbordgroepen de ontwikkelde vragenlijsten op onderdelen aanpassen op basis van deze gestandaardiseerde vraagstellingen.

Landelijke verwijsindex

De landelijke verwijsindex zal naar verwachting in de loop van 2008 beschikbaar komen. De verwijsindex geeft een melding terug aan de melder bij twee of meer meldingen over een kind. De terugmelding bestaat uit naam, instelling en contactgegevens van de melders en om welk kind het gaat. Zo'n verwijsindex heeft als functie hulpverleners te ondersteunen bij het afstemmen rond een case. In sommige regio's in Nederland is sprake van een meer inhoudelijke verwijsindex (deze worden overigens ook aangehaakt op de landelijke verwijsindex), waarbij hulpverleners via een digitaal systeem inhoudelijke informatie met elkaar uitwisselen over de kinderen die zij begeleiden. In Zeeland is zo'n systeem nog niet ontwikkeld.

Elektronisch kinddossier (EKD)

Het elektronisch kinddossier wordt op dit moment geïmplementeerd in Zeeland door de GGD Zeeland. Dit systeem ondersteunt de medewerkers in de Jeugdgezondheidszorg, zoals jeugdverpleegkundigen, consultatiebureau-artsen en schoolartsen. Dit systeem vervangt de huidige papieren dossiers. Op termijn zullen geaggregeerde gegevens beschikbaar komen en ontsloten worden, bijvoorbeeld via de landelijke jeugdmonitor.

Taskforce Jeugd

In de zomer van 2006 is besloten tot de oprichting van een Taskforce Jeugd Zeeland. Deze heeft als doel de regie binnen het preventief jeugdbeleid in Zeeland vorm te geven en bundelen in één orgaan met besluitvormingsmandaat. De Jeugdmonitor Zeeland kijkt met belangstelling uit naar informatie- en analysevragen vanuit de Taskforce, als ook naar de wijze waarop informatie uit de Jeugdmonitor Zeeland gebruikt wordt om regie te voeren. Een presentatie van reeds beschikbare analyses van de verschillen en overeenkomsten tussen de drie regio's, kunnen een aardig startpunt vormen voor overleg hierover. In hoeverre eventuele vragen kunnen worden opgepakt binnen de beschikbare middelen van de Jeugdmonitor Zeeland is afhankelijk van de aard en omvang van de vraag vanuit de Taskforce.

1.2 Koers

Vijf en een half jaar is geïnvesteerd in de Jeugdmonitor Zeeland. Dankzij deze investeringen is er een plek in Zeeland waar informatie bij elkaar komt, geanalyseerd en gepresenteerd wordt, in samenspraak met het veld.

Naar aanleiding van bovengenoemde ontwikkelingen en de evaluatie zijn nieuwe speerpunten of grote aanpassingen (vooralsnog) niet nodig. De huidige wijze van werken moet vooral voortgezet worden. Door het goed volgen en actief inspelen op landelijke en regionale ontwikkelingen kan de Jeugdmonitor Zeeland zich verder ontwikkelen als Zeeuws beleidsinstituut. Daarnaast is het van belang om de komende periode een communicatietraject te doorlopen om te bepalen op welke wijze de Jeugdmonitor Zeeland na de oorspronkelijke projectperiode (tot en met 31 december 2009) geconsolideerd kan worden.

In hoofdstuk 3 wordt meer specifiek ingegaan op de werkzaamheden en accenten in de komende drie jaar.

2. Terugblik 2004-2006

Op basis van het ontwerp van de Jeugdmonitor Zeeland (Scoop, 2000) is inmiddels vijf en een half jaar gewerkt aan de uitvoering. Hieronder volgt een globale schets van de ontwikkelingen en resultaten in de periode 2004-2006.

2.1 Het jaar 2004

Het jaar 2004 heeft voor de Jeugdmonitor in het teken gestaan van de organisatie van twee surveys (klas 3 voortgezet onderwijs en jongvolwassenen) en het werken aan een goede vorm van communicatie met gemeenten en partners. Het accent in de werkzaamheden verlegt zich steeds meer van informatieverzameling naar communicatie en advisering.

Organisatie

Door zwangerschap- en bevallingsverlof van de projectleider mevrouw Ankie Smit is het projectleiderschap in het eerste deel van 2004 waargenomen door Anke Marijs. In de stuurgroep is namens de Oosterschelderegio wethouder Houtekamer van Schouwen-Duiveland toetreden. De stuurgroep en de partnergroep vergaderden beide twee maal. De samenstelling van de stuurgroep en partnergroep kunt u vinden in bijlage 1. De groep informatiebeheerders is één keer bij elkaar gekomen, waarna besloten is om deze vergadergroep niet langer structureel voort te zetten. De groep bleek niet langer meerwaarde te bieden.

Informatie

In januari/februari hebben de leerlingen in klas 3 van het voortgezet onderwijs de survey ingevuld. De vragenlijst is op de scholen via internet afgenomen. Alle scholen voor voortgezet onderwijs in Zeeland (met uitzondering van één lokatie voor vmbo) hebben deelgenomen. Ook de leerlingen van alle scholen voor voortgezet speciaal onderwijs (inclusief de praktijkscholen en de OPDC's) met uitzondering van de ZMLK scholen en één praktijkschool hebben

aan het onderzoek meegedaan. Ook enkele scholen buiten Zeeland met Zeeuwse leerlingen hebben deelgenomen. In totaal hebben 3.833 Zeeuwse leerlingen de vragenlijst ingevuld, dit is ongeveer 84% van het totale aantal jongeren in klas 3 voortgezet onderwijs.

De uitkomsten zijn in de vorm van tabellenboeken teruggerapporteerd naar scholen, gemeenten en provincie. Voor de terugkoppeling naar de jongeren is een krant ontwikkeld met daarin de belangrijkste uitkomsten. Het traject is afgesloten met een conferentie op 18 november met bijdragen van onder andere Kars Veling.

De klankbordgroep voortgezet onderwijs heeft een belangrijke rol gespeeld bij advisering rond afname, terugrapportage en de opzet en inhoud van de conferentie. De samenstelling van de klankbordgroep vindt u in bijlage 1. Voor het uitzetten van de enquêtes op de scholen, het samenstellen van de vragenlijst en de analyses van gezondheidsonderwerpen is samengewerkt met GGD Zeeland. Ook heeft de GGD op basis van de gegevens schoolgezondheidsprofielen gemaakt en deze besproken op de scholen.

In november/december is een survey uitgevoerd onder Zeeuwse 21-jarigen. Alle 21-jarigen in Zeeland zijn aangeschreven met het verzoek de enquête in te vullen, dit kon zowel digitaal als op papier. In totaal hebben 1.248 jongeren de vragenlijst ingevuld, dit is ongeveer een derde van alle 21-jarigen in Zeeland.

Ook bij deze survey heeft de klankbordgroep een belangrijke rol gespeeld in de advisering rond afname en de terugrapportage. Voor deze doelgroep waren ook organisaties vertegenwoordigd die nog niet eerder hadden samengewerkt met de jeugdmonitor, zoals Hogeschool Zeeland, Woningbouwcorporatie, CWI.

Landelijke gegevens, zoals onderwijs-, jeugdwerkloosheid- en bevolkingsgegevens, zijn bewerkt en geactualiseerd. Daarnaast zijn de gegevens uit de Scoop-peiling onder peuterspeelzalen en de GOA-monitor toegevoegd. Ook vanuit een aantal partnerinstellingen zijn jaarcijfers aangeleverd en geactualiseerd.

Website

Dit jaar zijn er weinig aanpassingen gedaan aan de website. Alleen in het menu nieuws en agenda zijn kleine aanpassingen doorgevoerd, zodat deze items overzichtelijker gepresenteerd worden.

Daarnaast zijn uiteraard nieuwe informatieclusters toegevoegd op basis van de enquête primair onderwijs en voortgezet onderwijs, en op basis van registraties.

In totaal had de site gemiddeld 832 bezoekers per maand. Voor het hele jaar betekent dat een kleine tienduizend bezoekers (9.983).

Communicatie

Dit jaar heeft in het teken gestaan van het ontwikkelen van een goede manier van communicatie over de verzamelde kennis. Er is gewerkt aan het verbeteren van de reeds ingevoerde themarapporten, door conclusies en aanbevelingen waar mogelijk aan de rapporten toe te voegen.

Er is gestart met het uitbrengen van zogenaamde themaplusrapporten. In de themaplusrapporten wordt een thema verder uitgediept waarbij gebruikt wordt gemaakt van meerdere bronnen. Te denken valt aan meerdere onderzoeksbestanden van de Jeugdmonitor Zeeland en Scoop, landelijke bronnen en regionale statistieken.

Daarnaast is er gestart met een gespreksronde langs alle gemeenten en de provincie naar aanleiding van de gehouden enquête. In deze gesprekken is gekeken naar opvallende resultaten voor de betreffende gemeente. Naar aanleiding van het gesprek is per gemeente een aanvullende analyse (op maat) uitgevoerd.

In bijlage 2 is een verslag van deze ronde opgenomen, en in bijlage 3 vindt u een overzicht van de verschenen publicaties, waaronder ook de themarapporten.

2.2 Het jaar 2005

Het jaar 2005 heeft voor de Jeugdmonitor Zeeland in het teken gestaan van de uitwerking van het onderzoek onder jongvolwassenen en een eerste herhaling van het onderzoek onder ouders met jonge kinderen.

Organisatie

Onder projectleiderschap van mevrouw Ankie Smit is binnen de Jeugdmonitor Zeeland het traject jongvolwassenen getrokken door Anke Marijs en het traject ouders jonge kinderen door Paulette de Kraker.

De stuurgroep en de partnergroep vergaderden beide twee maal.

Informatie

De gegevens uit het onderzoek jongvolwassenen dat eind 2004 plaats vond, zijn opgeschoond en vastgelegd in het bestand 'Jeugdmonitor Zeeland- Jongvolwassenen 2004'. Dit is eenderde (33%) van het totaal aantal 21-jarigen in Zeeland. Voor de gemeenten en provincie zijn tabellenboeken gemaakt met de antwoordverdelingen per vraag.

In mei 2005 hebben 2.637 ouders met een kind geboren in 2001 meegedaan aan het onderzoek onder ouders met jonge kinderen. Dit is meer dan de helft (58%) van het totaal aantal ouders met een kind dat in het onderzoeksjaar 4 jaar oud wordt. Voor dit onderzoek is net als bij de andere jeugdmonitorenquêtes wederom gebruik gemaakt van een klankbordgroep. In bijlage 1 kunt u de samenstelling vinden. Ook deze gegevens zijn opgeschoond en vastgelegd in een definitief bestand. Voor alle gemeenten en de provincie zijn tabellenboeken geproduceerd en alle ouders met een kind geboren in 2001 hebben een themarapport ontvangen met de uitkomsten op hoofdlijnen.

Landelijke gegevens, zoals onderwijs-, jeugdwerkloosheid- en bevolkingsgegevens, zijn bewerkt en geactualiseerd. Daarnaast zijn gegevens uit de GOA-monitor opgenomen en zijn gegevens vanuit BJZ, GGD Zeeland en regiopolitie Zeeland geactualiseerd.

Website

Dit jaar zijn er weinig aanpassingen gedaan aan de website. Wel zijn uiteraard nieuwe informatieclusters toegevoegd op basis van de enquêtes en op basis van registraties. Ook worden regelmatig agenda- en nieuwsonderwerpen aangedragen en geactualiseerd.

Gemiddeld bezochten 2.279 bezoekers per maand de site. Voor heel 2005 had de site meer dan vijftienduizend (27.345) bezoekers. Van deze bezoekers betreft 3% bezoekers van Scoop.

Communicatie

Op basis van de twee onderzoeken zijn wederom alle gemeenten bezocht in twee rondes om de uitkomsten te bespreken. Voorafgaand aan de gesprekken was een gespreksnotitie gemaakt waarin de significante verschillen tussen de betreffende gemeente en overig Zeeland beschreven zijn. In de gesprekken is, naast het bespreken

van de uitkomsten, geïnventariseerd welke verdere informatie- en analysebehoefte er is. In bijlage 2 vindt u een verslag van deze rondes. Ook met de provincie zijn de uitkomsten besproken aan de hand van een gespreksnotitie, waarbij de focus lag op de significante verschillen tussen de drie regio's in Zeeland.

In 2005 is, waarschijnlijk als gevolg van de gespreksronde van 2004, ook het aantal korte vragen van gemeenten aan de jeugdmonitor licht gestegen. Zo hebben we een bijdrage kunnen leveren aan een aantal zogenaamde BOS-aanvragen (subsidie in het kader van 'buurt, onderwijs en sport' met het oog op het wegnemen van achterstanden bij jongeren) of informatie kunnen leveren voor brede school ontwikkelingen. Op verzoek van de provincie heeft de Jeugdmonitor Zeeland een themaplusrapport gemaakt als achtergrond bij de kadernotitie jeugdbeleid.

Naar aanleiding van de enquêtes onder ouders met jonge kinderen en onder jongvolwassenen is er voor gekozen om geen conferentie te organiseren, maar om waar mogelijk aan te haken bij bijeenkomsten die georganiseerd worden door partners. Dit is echter pas in 2006 daadwerkelijk gerealiseerd, doordat niet alle geplande bijeenkomsten ook doorgang vinden, of doordat een bijdrage vanuit de Jeugdmonitor Zeeland niet altijd past. Incidenteel zijn bezoeken gebracht aan partnerorganisaties om uitkomsten te bespreken (jeugdzorgspecialisten politie, Sport Zeeland).

In bijlage 2 is een verslag van deze ronde opgenomen, en in bijlage 3 vindt u een overzicht van de verschenen publicaties, waaronder ook de themarapporten.

2.3 Het jaar 2006

Het jaar 2006 heeft voor de Jeugdmonitor Zeeland in het teken gestaan van de realisatie van het onderzoek onder groep 6 van het basisonderwijs en de evaluatie van de Jeugdmonitor Zeeland met het oog op het plan 2007-2009.

Organisatie

Onder projectleiderschap van mevrouw Ankie Smit is binnen de Jeugdmonitor Zeeland het traject primair onderwijs getrokken door Marlie Blok. Zowel Paulette de Kraker als Anke Marijs bleven actief binnen de Jeugdmonitor Zeeland voor de verdere follow-up van respectievelijk het traject ouders jonge kinderen en jongvolwassenen. De stuurgroep kwam twee maal bijeen; de partnergroep drie maal.

Informatie

In maart hebben 3.548 leerlingen uit groep 6 van 213 scholen voor primair onderwijs meegedaan aan het onderzoek van de Jeugdmonitor Zeeland. Dit is 78% van de

scholen voor primair onderwijs in Zeeland en naar schatting eveneens 78% van het aantal kinderen in groep 6. Deze gegevens zijn opgeschoond en vastgelegd in een definitief analysebestand. Voor alle gemeenten en de provincie zijn tabellenboeken geproduceerd, maar ook voor alle scholen zijn tabellenboeken gemaakt met de antwoordverdeling op alle vragen voor hun leerlingen. Sommige scholen hadden ook kinderen uit groep 7 en 8 mee laten doen, om zo een wat beter beeld te krijgen van de leerlingpopulatie. In overleg met de klankbordgroep was deze optie geboden, met name voor kleine scholen. De leerlingen kregen de uitkomsten gepresenteerd in de leerlingfolder 'mijn wereld'.

Landelijke gegevens, zoals onderwijs-, jeugdwerkloosheid- en bevolkingsgegevens, zijn bewerkt en geactualiseerd. Daarnaast zijn gegevens uit de GOA-monitor en uit de peiling onder peuterspeelzalen toegevoegd. Ook vanuit partnerinstellingen zijn jaarcijfers aangeleverd en geactualiseerd.

Website

Dit jaar zijn er weinig aanpassingen gedaan aan de website. Wel zijn uiteraard nieuwe informatieclusters toegevoegd op basis van de enquêtes en op basis van registraties. Ook worden regelmatig agenda en nieuws onderwerpen aangedragen en geactualiseerd.

Gemiddeld bezochten in de periode tot en met oktober bijna tweeduizend (1.894) bezoekers per maand de site. Van deze bezoekers is 3% Scoop-medewerker. Naar verwachting ligt het totaal aantal bezoekers in 2006 op ongeveer 22.500 bezoekers.

Communicatie

Op basis van het onderzoek in het basisonderwijs zijn wederom alle gemeenten bezocht om de uitkomsten te bespreken aan de hand van een gespreksnotitie met de significante verschillen met overig Zeeland. Het verslag van deze ronde zal in januari 2007 beschikbaar komen. In bijlage 2 treft u een overzicht aan van de afspraken uit deze ronde. Ook met de provincie worden de uitkomsten besproken aan de hand van een gespreksnotitie, waarbij de significante verschillen tussen de drie regio's in Zeeland centraal stonden.

In maart vond een themabijeenkomst 'spelen in de woonomgeving' plaats, waarbij zowel ambtenaren ruimtelijke ordening als jeugd waren uitgenodigd. In april werd een presentatie verzorgd op de slotconferentie 'kansen aan zee' op basis van de (voorlopige) cijfers uit het onderzoek in het primair onderwijs. In mei verzorgde de Jeugdmonitor Zeeland een presentatie in de raadscommissie maatschappelijke ontwikkeling van de gemeente Goes. In juni verzorgde de jeugdmonitor een presentatie in een net-

werkoverleg (kinderopvang, jeugdgezondheidszorg 0-4 en peuterspeelzalen) van de gemeente Vlissingen.

In opdracht van de provincie is in het kader van de ontwikkeling van een nieuwe nota een analyse gemaakt van de beschikbare onderzoeksbestanden naar regio en leeftijdscategorie. Hierbij zijn aandachtspunten voor beleid aangegeven en mondeling nog eens uitgebreid doorgesproken. In bijlage 3 vindt u het overzicht van publicaties, waaronder ook de themarapporten en themaPLUSrapporten die verschenen zijn.

2.4 Evaluatie

Het SCO-Kohnstamm Instituut heeft in opdracht van Scoop een evaluatie uitgevoerd. Net als in 2002 en 2003 hebben gebruikers een schriftelijke vragenlijst ingevuld met vragen die betrekking hebben op houding, kennis, waardering en gebruik van de Jeugdmonitor Zeeland. Daarnaast is een focusgroep georganiseerd met een drietal centrale onderwerpen: de rol van de website, de betrokkenheid van de partners en de bijdrage van de Jeugdmonitor Zeeland aan beleidsontwikkeling. De uitkomsten van de evaluatie zijn te vinden in het rapport "De Jeugdmonitor Zeeland: stand van zaken 2006 en vervolg" (Roede, 2006). In bijlage 4 treft u de samenvatting uit dit rapport aan.

3. Plan 2007-2009

In dit hoofdstuk wordt de koers voor de komende 3 jaar weergegeven. Deze koers is tot stand gekomen op basis van de evaluatie van het SCO-Kohnstamm Instituut en de inzichten en ervaringen uit de voorgaande jaren.

3.1 Organisatie

De Jeugdmonitor Zeeland is een belangrijk instrument voor informatie, maar ook als netwerk van samenwerkende partners op het brede terrein van jeugd- en onderwijsbeleid. De Jeugdmonitor Zeeland kent een eenvoudige projectstructuur met een stuurgroep en een partnergroep.

De stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van bestuurders van provinciale en lokale overheden. Deze stuurgroep komt tenminste twee keer per jaar bijeen om grote lijnen uit te zetten, uitvoering van werkzaamheden - conform ontwerp en plannen - te controleren, op bestuurlijk niveau 'knopen door te hakken' (voorzover daartoe gemandateerd), en betrokken overheden en instellingen daarover te informeren. De vergaderingen van de stuurgroep worden voorgezeten door de directeur van Scoop.

De partnergroep bestaat uit staf- en beleidsmedewerkers van de diverse partnerorganisaties. Deze partnergroep komt minimaal twee keer per jaar bijeen. De partnergroep geeft signalen over de waardering en het gebruik van de jeugdmonitor uit het veld, doet suggesties voor de uitvoering van werkzaamheden, informeert de projectleider over deelonderzoeken en relevante activiteiten en bereidt mede de inhoudelijke discussie voor de stuurgroep voor (trefwoorden: draagvlak, inzet, inhoud, continuïteit totale project, communicatie, implementatie aanbevelingen). De vergaderingen van de partnergroep worden voorgezeten door de projectleider.

Naast deze twee structurele groepen, worden indien nodig tijdelijke groepen in het leven groepen, bijvoorbeeld een klankbordgroep ter begeleiding van survey-onderzoek.

3.2 Informatie

Met betrekking tot de verdere vulling van het gegevenspakhuis worden geen aanpassingen op het ontwerp voorzien. Dit betekent jaarlijks een survey binnen een leeftijdscategorie en daarnaast het bijeenbrengen van statistische gegevens van partnerinstellingen en landelijke bronnen.

Planning surveys:

- 2007: - survey klas 3 voortgezet onderwijs
- 2008: - survey 21-jarigen
- 2009: - survey ouders met jonge kinderen

De Jeugdmonitor Zeeland presenteert de uitkomsten op gemeente- en regionaalniveau via tabellenboeken en bespreekt de uitkomsten met de gemeenten en provincie aan de hand van analyses, beschreven in een gespreksnotitie. Deze gesprekken leiden tot extra kruisanalyses of analyses op wijkniveau.

Daarnaast analyseert en beschrijft de Jeugdmonitor Zeeland de uitkomsten in themarapporten, en maakt per themarapport een aantal informatieclusters op de website.

Op onderdelen moet de aanlevering van registratiegegevens door partners weer op gang gebracht of aangepast worden. Sommige organisaties zijn op andere wijze gaan registreren, zijn gereorganiseerd of hebben niet consequent aangeleverd. Er is ook een aantal bronnen die zich in eerste instantie niet leenden voor het presenteren van een trend. Inmiddels kan dat voor een aantal bronnen wellicht wel. Een uitdaging voor Jeugdmonitor Zeeland en haar partners om de komende jaren ook deze bronnen verder te ontsluiten en te analyseren.

3.3 Website

De website is geen doel op zich is, maar een middel om gegevens te ontsluiten en informatie uit te wisselen. Er was mede gekozen voor de bouw van een website, omdat dit medium zich naast het ontsluiten van informatie uitermate goed leent voor interactie. Per thema zijn nu zoveel informatieclusters te vinden in de rubriek onderzoeken, dat het onoverzichtelijk wordt. Ook weet men de weg beter te vinden naar de mensen van de Jeugdmonitor Zeeland voor een korte vraag, ondersteuning of extra analyse. Daarom zal de Jeugdmonitor Zeeland per thema minder informatieclusters op de site zetten.

Uit de evaluatie blijkt dat de site zeker noodzakelijk is, maar niet centraal meer staat. Binnen het project is meer accent komen te liggen op directe contacten en producten die gebaseerd zijn op analyse van gegevens. De site blijft belangrijk en dient op onderdelen aangepast te worden. Belangrijk is bijvoorbeeld dat de publicaties makkelijker te vinden zijn. Grote wijzigingen zijn echter niet aan de orde.

3.4 Communicatie

In de voorliggende periode is veel ingezet op interactie, met name richting gemeenten. Jaarlijks vindt een 'ronde gemeenten' plaats vanuit de Jeugdmonitor Zeeland, waarin gesprekken worden gevoerd met individuele gemeenten gericht op het toepasbaar maken van de informatie uit het jaarlijkse onderzoek. Lokale thema's en analyses worden aangepakt (bijvoorbeeld: alcoholgebruik, pesten, veiligheid, gezondheid, sport, speelruimte, kinderopvang). Ook informatie uit andere bronnen kan daarbij een rol spelen. Voor elke gemeente is 10 uur beschikbaar om vragen uit te werken. Deze werkwijze had tot doel feedback te krijgen en een aanzet tot beleidsontwikkeling te geven. Deze opzet is geslaagd en de werkwijze wordt dan ook gecontinueerd.

Eén van de vragen in het evaluatieonderzoek richtte zich op de betrokkenheid van de partnerorganisaties. Met name bij de maatschappelijke partners lijkt het gebruik laag en ook het aantal vragen dat binnenkomt vanuit partners is nog laag. Wel wordt incidenteel informatie gepresenteerd in lokale of provinciale overleggen, of betrekken de gemeenten ook partnerorganisaties bij de uitkomsten.

Eenzelfde intensieve aanpak als bij gemeenten richting partners is niet mogelijk met de huidige middelen. Maar er zijn wel kansen en mogelijkheden om het gebruik van de informatie door partners te vergroten. Uit de evaluatie komt naar voren dat een onderscheid in de partners te maken is:

- 1) instellingen die gegevens van de Jeugdmonitor Zeeland systematisch gebruiken en de Jeugdmonitor Zeeland meefinancieren (de Provincie Zeeland en de gemeenten);
- 2) instellingen die eigen mogelijkheden hebben om gegevens over de jeugd in Zeeland te analyseren, dat wil zeggen toegang hebben tot eigen gegevens en de capaciteit en expertise hebben om gegevens te analyseren (de GGD, de politie);
- 3) instellingen die voornamelijk betrokken zijn bij het verzamelen van gegevens (zoals het algemeen maatschappelijk werk, de scholen, de bibliotheek).

Van belang is om voorbeelden van samenwerking en gebruik goed te presenteren en creatief te kijken naar mogelijkheden. Door in te spelen op ontwikkelingen ook op aangeven van partners kan de Jeugdmonitor Zeeland zich waar maken als beleidsinstituut. De Jeugdmonitor Zeeland is immers een instrument van de Zeeuwse partners gezamenlijk.

Voor de periode na 2009 zijn nog geen afspraken gemaakt. De Jeugdmonitor Zeeland wordt echter zeer goed gewaardeerd en steeds meer gebruikt. Om niet te laat te zijn en tijdsdruk te voorkomen, heeft zowel de partner- als de stuurgroep geadviseerd om al in 2007 het overleg te starten over de wijze waarop de voortzetting van de Jeugdmonitor Zeeland na 2009 kan worden veilig gesteld.

4. Begroting 2007-2009

Uitgangspunten zijn:

- geen verschuiving in accent ten opzichte van voorgaande jaren;
- een vergelijkbare personele inzet van projectleider, projectmedewerkers en ondersteuning als in 2006.

Uitgaven	2007	2008	2009
	€	€	€
personele kosten			
o projectleider Scoop	30.030	30.030	30.030
o projectmedewerkers Scoop	133.740	133.740	133.740
o administratieve en technische medewerkers Scoop	57.180	57.180	57.180
materiële kosten			
o survey (veldwerk, tabellenboeken)	23.500	23.500	23.500
o rapportage (themapporten & site)	20.000	20.000	20.000
o communicatie	8.080	8.080	8.080
o website	2.500	2.500	2.500
o overige kosten	2.000	2.000	2.000
o inzet onderzoekers / informatiebeheerders partnerorganisaties	PM	PM	PM
o inzet overige partnerorganisaties en overheden	PM	PM	PM
o inhuren deskundigen	5.000	5.000	5.000
o reservering evaluatie 2009	6.000	6.000	6.000
Totaal	288.030	288.030	288.030
Inkomsten			
o Scoop, personele inzet	184.950	184.950	184.950
o inzet onderzoekers / informatiebeheerders partnerorganisaties	PM	PM	PM
o inzet overige partnerorganisaties en overheden	PM	PM	PM
o Scoop, onder andere survey	11.345	11.345	11.345
o Provincie Zeeland	45.378	45.378	45.378
o Gemeenten	46.357	46.357	46.357
Totaal	288.030	288.030	288.030

De personele kosten zijn met ingang van 2006 gebaseerd op uren x tarief (kostprijs) in plaats van uitsluitend de salariskosten. Daarnaast zijn ook de kosten van de administratieve medewerkers opgenomen. De materiële kosten zijn gebaseerd op de verwachte activiteiten voor de komende 3 jaar.

Alle bedragen (dit geldt eveneens voor de subsidies provincie en gemeenten) dienen te worden geïndexeerd voor loon- en prijsontwikkeling.

Bijlagen

Bijlage 1: Projectstructuur

Stuurgroep per 1 oktober 2006

Scoop		De heer D.J. van den Bout
Scoop		Mevrouw drs. J.G. Smit
Provincie Zeeland	College van Gedeputeerde Staten	De heer G.R.J. van Heukelom
Gemeente Schouwen-Duiveland	College van B&W	De heer G.E. Houtekamer
Gemeente Terneuzen	College van B&W	De heer C.L. Liefthing
Gemeente Middelburg	College van B&W	De heer A.A. de Vries

Partnergroep per 1 oktober 2006

Scoop		Mevrouw drs. J.G. Smit
Scoop		De heer drs. J.J. Schellekens
Algemeen Maatschappelijk Werk	Zeeuws-Vlaanderen	De heer drs. R.F.E. Oldenziel
Bureau Jeugdzorg Zeeland	Aanmelding & preventie	Mevrouw drs. B.P.A. Elenbaas
Emergis	Preventie	De heer drs. E.J.F. Franken
Gemeente Goes	RMC-loket Oosterschelderegio	Mevrouw P.D. Bustraan
Gemeente Middelburg	Dienst Maatschappelijke Zaken	De heer W.G.J. Caljouw
Gemeente Sluis		De heer R.H. Schriemer
Gemeente Tholen	Afdeling Welzijn	Mevrouw M. van der Weele
GGD Zeeland		Mevrouw K. Weterings
Halt Midden- en Noord Zeeland		Mevrouw N. Zijda
Provincie Zeeland		Mevrouw I.I.H. Monteyne
Regiopolitie Zeeland		De heer E. Bogaert
RPCZ		De heer E. Eshuis
SportZeeland		Mevrouw C. van den Hooven-Arendse
Zeeuwse Bibliotheek		De heer M.C.M. Cox
Zorgzaam Zeeuws-Vlaanderen	Divisie Thuiszorg - JGZ 0-4 jaar	Mevrouw T.H.J. Fockenier

Klankbordgroep survey Voortgezet onderwijs 2004

Scoop		Mevrouw drs. J.G. Smit
Scoop		De heer drs. J.J. Schellekens
adviseur		De heer P. de Nooijer
Calvijncollege		De heer C. Giljam
Christelijke Scholengemeenschap Walcheren	Centrale directie	De heer A.P.H. de Munck
Gemeente Hulst	Cluster WOB	De heer G.P.P. Bertram
Gemeente Vlissingen		De heer D. Aarden
GGD Zeeland		Mevrouw M. Wetsteijn
Korczakschool		De heer R. Janse
OPDC Griffioen		De heer C. Terlouw
RPCZ	vo-mbo-hbo	Mevrouw K. Bosch
Stedelijke Scholengemeenschap De Rede		De heer E.R. van den Hooven

Klankbordgroep survey Jongvolwassenen 2004

Scoop		Mevrouw A. Marijs-de Visser
Scoop		De heer drs. J.J. Schellekens
Gemeente Veere	Afdeling Onderwijs	Mevrouw M.W. de Brauwer-Koevoets
Emergis	Preventie	De heer drs. E.J.F. Franken
Gemeente Terneuzen		Mevrouw K. Hoste
Woonged Middelburg	Verhuur	Mevrouw S. Krant
Hogeschool Zeeland	Dienst onderwijs	Mevrouw D.H. Kuipers
ROC Westerschelde	RMC-loket	De heer H. Loof
Provincie Zeeland		Mevrouw I.I.H. Monteyne
Samenwerkingsverband Welzijnzorg	Oosterschelderegio	De heer A. Pleijsant
SMWO	Afdeling Jongerenwerk	De heer P. Remijn
Groen College Goes		De heer A.A. Tissink
Regio Scouting Zeeland		Mevrouw D.A. van de Velde-Gabriëlse

Klankbordgroep survey Ouders jonge kinderen 2005

Scoop		Mevrouw P. de Kraker-Steenblok
Scoop		De heer drs. J.J. Schellekens
Bureau Jeugdzorg Zeeland	Aanmelding & preventie	Mevrouw drs. B.P.A. Elenbaas
Gemeente Goes	Welzijn	Mevrouw K. Hoogesteger
Gemeente Terneuzen		Mevrouw J.T. de Regt
Gemeente Vlissingen		Mevrouw M. Plugge
RPCZ		Mevrouw J. de Vos
Stichting Kinderopvang De Bevelanden	Centraal kantoor	Mevrouw E. Brand
Zorgzaam Zeeuws-Vlaanderen	Divisie Thuiszorg - JGZ 0-4 jaar	Mevrouw T.H.J. Fockenier
Zorgstroom	VTO-team Walcheren	Mevrouw H. Lammers

Klankbordgroep survey Primair Onderwijs 2006

Scoop		Mevrouw M.J. Blok
Scoop		De heer drs. J.J. Schellekens
Alpha-scholengroep		De heer A.H. Vis
Bureau Jeugdzorg Zeeland	Aanmelding & preventie	Mevrouw drs. B.P.A. Elenbaas
Dr. A. Comrieschool		De heer H.P.A. Poortvliet
Gemeente Sluis		De heer R.H. Schriemer
Gemeente Veere	Afdeling Onderwijs	Mevrouw M.W. de Brauwer-Koevoets
GGD Zeeland		Mevrouw K. Weterings
Prisma-scholen	Noord en Midden Zeeland	De heer M.C.M. Houtepen
Provinciale Onderwijsraad		De heer A. Bouwmeester
RPCZ		De heer E. Eshuis
Samenwerkingsverband Welzijnzorg	Oosterschelderegio	Mevrouw S. Ummels
Theo Thijssen Paaunenburg		De heer W.J. Meulmeester

Klankbordgroep survey Voortgezet onderwijs 2007

Scoop		Mevrouw drs. J.G. Smit
Scoop		De heer drs. J.J. Schellekens
Calvijncollege		De heer C. Giljam
Christelijke Scholengemeenschap Walcheren	Centrale directie	Mevrouw ir. F.A. Steenblik
Gemeente Hulst	Cluster WOB	De heer G.P.P. Bertram
Gemeente Vlissingen		De heer D. Aarden
GGD Zeeland		Mevrouw K. Weterings
OPDC Griffioen		De heer P. van Kampen
RPCZ	vo-mbo-hbo	De heer P. Franke
Stedelijke Scholengemeenschap De Rede		De heer E.R. van den Hooven

Bijlage 2: Verslag rondes gemeenten

JEUGDMONITOR ZEELAND Voortgezet Onderwijs verslag gespreksronde gemeenten oktober 2004

7 maart 2005

Inleiding

De Jeugdmonitor Zeeland brengt informatie over de leefwereld van de Zeeuwse jeugd bijeen met als doel een bijdrage te leveren aan beleidsontwikkeling. De informatie wordt actief verzameld via eigen onderzoek en door het opnemen van gegevens uit registraties van partnerinstellingen.

Op diverse manieren wordt de informatie gepresenteerd en beschikbaar gemaakt. In 2004 is besloten, mede naar aanleiding van de gesprekken bij alle gemeenten in het najaar van 2003, om de directe relaties te verbeteren en meer maatwerk te leveren voor zo ver daar middelen voor kunnen worden vrijgemaakt. Daarom is in 2004 een nieuwe gespreksronde georganiseerd bij alle gemeenten in Zeeland. Dit gesprek is gekoppeld aan het bespreken van de uitkomsten van het onderzoek onder derdeklassers van het voortgezet onderwijs.

Jaarlijks voert de Jeugdmonitor Zeeland een onderzoek onder een bepaalde leeftijdscategorie uit. In februari 2004 heeft een enquête plaatsgevonden in klas 3 van het VO. De enquête heeft als vervolg:

- een ruwe uitdraai met uitkomsten per schoollocatie (vertrouwelijk), per gemeente en voor de provincie (per post verstuurd);
- een scholierenkrant (via de scholen verspreid aan de leerlingen);
- themarapporten (op papier en op de website);
- informatie op de website www.jeugdmonitorzeeland (rubriek onderzoeken);
- schoolgezondheidsprofielen voor de scholen (verzorgd door de GGD Zeeland en ook besproken op de scholen);
- conferentie 'Voortgezet Onderwijs: Kennis delen en kansen benutten' 18 november 2004;
- extra analyses op maat (na vraag partners, gemeente of provincie).

In de gespreksronde met gemeenten stond de behoefte aan extra analyse centraal: samen kijken wat er opvalt in de ruwe uitdraai en daarnaast bespreken wat er beleidsmatig speelt in de gemeente. Van twee kanten is dus gekeken naar de informatiebehoefte van de gemeente op het gebied van jeugd. Vanuit Scoop is er 10 uur beschikbaar gemaakt per gemeente om nadere analyse te doen.

Aankondiging

In juli 2004 hebben alle portefeuillehouders jeugdbeleid een brief gekregen met als bijlage de gemeentelijke uitdraai van de enquête onder derdeklassers van het Voortgezet Onderwijs. In die uitdraai zijn de antwoorden per vraag uitgedraaid naar onderwijstype, voor de gemeente als geheel en voor Zeeland. In het begeleidend schrijven was datum en tijdstip opgenomen waarop de Jeugdmonitor Zeeland een overleg over de uitkomsten en de verdere informatiebehoefte had ingepland met de ambtenaar jeugdbeleid. De portefeuillehouder werd in de brief uitgenodigd aan te schuiven bij dit overleg, dan wel af te stemmen met de ambtenaar jeugdbeleid.

De ambtenaar jeugdbeleid kreeg een vergelijkbaar schrijven, een kopie van de brief aan de portefeuillehouder en een extra exemplaar van de gemeentelijke uitdraai om deze onder collega's uit te zetten en deze ook nadrukkelijk bij (de voorbereiding van) het gesprek te betrekken. De Jeugdmonitor Zeeland verzamelt immers informatie over de brede leefwereld van jeugd en kan daarmee ook informatie opleveren voor andere beleidsterreinen, zoals sport, veiligheid, zorg en onderwijs.

Alle gemeenten zijn op de afgesproken data in oktober bezocht door de projectleider (Ankie Smit), aangevuld met een collega (Anke Marijs- de Visser of Paulette de Kraker). Alle gemeenten zijn ook vooraf nog gebeld over welke ambtenaren aanwezig zouden zijn, en of er al thema's of vragen waren. Slechts één afspraak moest verzet naar november. In twee gemeenten is de projectleider zonder collega geweest.

Gesprekken

Als voorbereiding voor elk gesprek is de gemeentelijke uitdraai door Scoop bekeken op opvallende scores. In de gesprekken zijn de scores doorgenomen en is gesproken over de behoefte aan extra analyses. In een drietal gemeenten was de wethouder/portefeuillehouder aanwezig bij het gesprek. Bij de meeste overige gemeenten had geen overleg plaats gevonden over dit onderwerp tussen portefeuillehouder en ambtenaar. In de meeste gemeenten was het gesprek voorbereid in de zin dat er meerdere collega's aan tafel zaten en er ook enkele vragen waren geformuleerd. In enkele gemeenten was het gesprek niet ambtelijk voorbereid.

Afspraken per gemeente

Van alle gesprekken is een verslag gemaakt en zijn de opvallende zaken uit de uitdraai in een bijlage beschreven (voor een tweetal gemeenten moet deze bijlage nog gemaakt worden). Uit de verslagen zijn de afspraken overgenomen en hieronder weergegeven per gemeente.

Borsele

- Jeugdmonitor legt een relatie tussen de opvallend “positievere” score van Borsele in dit onderzoek en het ingezette jeugdbeleid. Met name op het punt “voorzieningen” is te zien dat het ingezette beleid zijn vruchten afwerpt. Met de beschikbare cijfers, zullen we een onderbouwing geven van het ingezette beleid.

Goes

- Jeugdmonitor stuurt een scholierenkrantje.
- Jeugdmonitor stuurt een Zeeuwse uitdraai.
- Jeugdmonitor maakt een opzet voor relevante vragen en analyses voor het thema geweld achter de voordeur.
- Jeugdmonitor zorgt voor een uitdraai van vraag 118 (voorzieningen in de buurt) voor de wijk Goese Polder (afgezet tegen Goes en bekijkt welke andere vragen interessant zouden zijn in relatie tot de ontwikkeling van een jeugdhonk in deze wijk.

Hulst

Jeugdmonitor brengt verslag uit van dit gesprek en zal de onderstaande analyses voor de gemeente Hulst uitvoeren:

- voor die jongeren die aangeven problemen te hebben, nagaan of zij de weg naar de hulpverlening kennen;
- verhandelen van drugs: in welke kern(en) speelt dit vooral?;
- alcohol gebruik: in welke kern(en) speelt dit vooral?;
- vergelijking landelijke cijfers voor plattelandsregio's suïcidededachten (in overleg met GGD Zeeland);
- jeugdmonitor kijkt naar de vragenlijst jong volwassenen. Verzoek om vraag over openbaar vervoer toe te voegen ivm buslijn Hulst – Breda.

Kapelle

Jeugdmonitor levert in het najaar van 2004 het volgende aan:

- een inhoudsopgave bij de ruwe uitdraai;
- een korte, goed leesbare notitie van enkele pagina's over de vrije tijdsbesteding en tijdbestedingsbehoefte van jongeren in de gemeente Kapelle.

Middelburg

- 13% van de jongeren in Middelburg maakt zich zorgen over de toekomst (t.v. 7% van de Zeeuwse jongeren);
 - wie maakt zich zorgen? Welke verband is er met inkomen, werkloosheid van ouders, eenoudergezin en onderwijstype?
- Optie: in overleg vorm te geven analyse en behoefte van het veiligheidsbeleid van de gemeente Middelburg.

Noord-Beveland

Gemeente Noord- Beveland schrijft in 2005 een notitie jeugdbeleid. De beleidsmedewerkers hebben voorafgaand aan dit gesprek een aantal analyse vragen gesteld aan de Jeugdmonitor. De uitkomsten van deze analyse zijn verwerkt in een notitie.

Jeugdmonitor levert in het najaar van 2004 het volgende aan:

- een inhoudsopgave bij de ruwe uitdraai;
- een samenvatting bij de notitie.

Reimerswaal

Jeugdmonitor:

- maakt een samenvatting van de nu mondeling gepresenteerde analyse van de ruwe uitdraai;
- analyseert de aspecten alcohol, pesten en Halt uit in een concept;
- bekijkt in hoeverre allochtonen ontbreken in de data set in verband met schoolgaan in Brabant;
- stuurt een scholierenkrantje op.

Schouwen-Duiveland

Jeugdmonitor voert de hieronder vermelde analyses uit:

- analyse alcoholgebruik, drugs en veiligheid naar kern (6 deelgebieden oude gemeenten);
- analyse per school op gebied van veiligheid;
- probleem met geloof – speelt dit ook in andere reformatisch getinte gemeenten?

Jeugdmonitor stuurt een inhoudsopgave bij het rapport toe.

Sluis

- Jeugdmonitor bekijkt de vragenlijst van ouders jonge kinderen op mogelijke cijfers die kunnen bijdragen aan de evaluatie van het 0-6 jarigen beleid in Sluis.
- In Oostburg en Breskens bestaan plannen voor Brede Scholen. Jeugdmonitor bekijkt de cijfers van groep 6 basisonderwijs voor interessante gegevens voor Oostburg en Breskens op het gebied van Brede School.
- Jeugdmonitor kijkt de vragenlijst jong volwassenen na of er een vraag in staat over vroegtijdig schoolverlaten.

Terneuzen

- Gegevens enquête basisonderwijs: belangstelling voor activiteiten tbv Brede School beleid. Specifiek voor de kernen: Sas van Gent, Serlippenspolder, L i e v e n s p o l d e r, Triniteit, Ouwelandsehoeve en Katspolder.
- Jeugdmonitor belt nog met Valesca Buijl, die in verband met vakantie verhinderd is, om te vragen naar mogelijke onderwerpen die interessant zijn voor nadere analyse.

Tholen

Jeugdmonitor levert in het najaar van 2004 het volgende aan:

- een inhoudsopgave bij de ruwe uitdraai;
- een korte, goed leesbare notitie van enkele pagina's over jeugdcriminaliteit, spijbelgedrag, genotsmiddelengebruik en ongewenste seksuele ervaringen in de gemeente Tholen.

Veere

- Jeugdmonitor stuurt een inhoudsopgave bij de ruwe uitdraai.
- Jeugdmonitor kijkt in hoeverre het mogelijk is meer te zeggen over de redenen voor jongeren om niet naar voorstellingen, musea e.d. te gaan (vraag 120-123) en rapporteert daarover naar Adrie le Clercq. (Daar is niet echt op doorgevraagd zoals bij sport en bibliotheek).
- Jeugdmonitor verzorgt een goed leesbare rapportage met de uitkomsten, op basis van de globale analyse aangevuld met de hierboven bij 3 geschetste onderwerpen voor nadere analyse (alcohol, politie, websiteontwikkelaars, vrijwilligerswerk, cultuurbezoek).
- De Jeugdmonitor brengt in het overleg met SportZeeland (november) de suggestie van Veere voor een Zeeuwse analyse naar voren. (a) niet-sporters en sporters vergelijken op psych. welbevinden en criminaliteit, b) de achtergrondkenmerken van derdeklassers die nooit lid geweest zijn van een sport vereniging analyseren, te denken valt aan: religie, inkomen, gezondheid.

Vlissingen

- Jeugdmonitor maakt het gespreksverslag en bekijkt de vragenlijst op mogelijke vragen die interessant zijn om specifiek naar allochtoon/autochtoon uit te splitsen.
- Jeugdmonitor zet de uren beschikbaar voor de gemeente Vlissingen in op de genoemde onderwerpen voor verdere analyse.
- Jeugdmonitor stuurt een extra gemeenterapport toe.

Voorlopig resultaat

Vrijwel alle gevraagde extra analyses zijn op dit moment uitgewerkt en teruggerapporteerd. Waar mogelijk zijn de extra analyses aangevuld met aanbevelingen. De intentie was om alle analyses in januari af te ronden, maar dat is in de praktijk niet haalbaar gebleken. In minimaal één gemeente leidt een extra analyse tot een plusrapport¹.

De gesprekken zijn naar de indruk van de projectleider een waardevolle aanvulling op de bestaande communicatiemiddelen en leidt ook tot een directer contact. Ambtenaren nemen makkelijker contact op. In de tussentijd is de Jeugdmonitor Zeeland bijvoorbeeld al weer door een drietal gemeenten benaderd met acute informatievragen. De reacties vanuit de gemeenten op de gesprekken zijn positief. De reacties op de tot nu toe geleverde extra analyses zijn ook positief. In ieder geval zullen er nieuwe gesprekken gepland worden 2005. Voorafgaand daaraan wordt het traject 'gespreksronde gemeenten' geëvalueerd en verder gestroomlijnd.

¹ Nadere analyses van de Jeugdmonitor Zeeland kunnen eventueel leiden tot zogenaamde themaplus rapporten. In de plusrapporten kan ook informatie uit andere bronnen (registraties, eerder onderzoek, beleidsstukken, groepsgesprekken of landelijke bronnen) worden verwerkt.

JEUGDMONITOR ZEELAND Jongvolwassenen

Verslag gespreksronde gemeenten

augustus-september 2005

December 2005

Inleiding

De Jeugdmonitor Zeeland brengt informatie over de leefwereld van de Zeeuwse jeugd bijeen met als doel een bijdrage te leveren aan beleidsontwikkeling. De informatie wordt actief verzameld via eigen onderzoek en door het opnemen van gegevens uit registraties van partnerinstellingen.

Op diverse manieren wordt de informatie gepresenteerd en beschikbaar gemaakt. In 2004 is besloten, mede naar aanleiding van de gesprekken bij alle gemeenten in het najaar van 2003, om de directe relaties te verbeteren en meer maatwerk te leveren voor zo ver daar middelen voor kunnen worden vrijgemaakt. Daarom is in 2004 een nieuwe gespreksronde georganiseerd bij alle gemeenten in Zeeland. Deze werkwijze is zo goed bevallen, dat structureel een gesprek gekoppeld wordt aan het bespreken van de uitkomsten van een jeugdmonitoronderzoek. In augustus-september 2005 vond een gespreksronde plaats naar aanleiding van het onderzoek onder jongvolwassenen in Zeeland.

Jaarlijks voert de Jeugdmonitor Zeeland een onderzoek onder een bepaalde leeftijdscategorie uit. In 2005 heeft een enquête plaatsgevonden onder 21-jarigen (jongvolwassenen). De enquête heeft als vervolg:

- een ruwe uitdraai met uitkomsten per gemeente en voor de provincie (per post verstuurd);
- een terugkoppelingsbrief met prijsvraag voor deelnemers;
- themarapporten (op papier en op de website);
- informatie op de website www.jeugdmonitorzeeland (rubriek onderzoeken);
- themabijeenkomsten in 2006;
- extra analyses op maat (na vraag partners, gemeente of provincie).

In de gespreksronde met gemeenten stond de behoefte aan extra analyse centraal: samen kijken wat er opvalt in de ruwe uitdraai en daarnaast bespreken wat er beleidsmatig speelt in de gemeente. Van twee kanten is dus gekeken naar de informatiebehoefte van de gemeente op het gebied van jeugd. Vanuit Scoop is er 10 uur beschikbaar gemaakt per gemeente om nadere analyse te doen.

Aankondiging

In juli 2005 hebben alle portefeuillehouders jeugdbeleid een brief gekregen met als bijlage de gemeentelijke uitdraai van de enquête onder jongvolwassenen.

In die uitdraai zijn de antwoorden per vraag uitgedraaid naar gemeente, naar regio en voor Zeeland. In het begeleidend schrijven was datum en tijdstip opgenomen waarop de Jeugdmonitor Zeeland een overleg over de uitkomsten en de verdere informatiebehoefte had ingepland met de ambtenaar jeugdbeleid. De portefeuillehouder werd in de brief uitgenodigd aan te schuiven bij dit overleg, dan wel af te stemmen met de ambtenaar jeugdbeleid. Ter voorbereiding van het overleg is aan alle gemeenten een gespreksnotitie gestuurd waarin de significante verschillen van de gemeente ten opzichte van heel Zeeland zijn beschreven.

De ambtenaar jeugdbeleid kreeg een vergelijkbaar schrijven, een kopie van de brief aan de portefeuillehouder en extra exemplaren van de gemeentelijke uitdraai en de gespreksnotitie om deze onder collega's uit te zetten en deze ook nadrukkelijk bij (de voorbereiding van) het gesprek te betrekken. De Jeugdmonitor Zeeland verzamelt immers informatie over de brede leefwereld van jeugd en kan daarmee ook informatie opleveren voor andere beleidsterreinen, zoals sport, veiligheid, wonen, zorg en onderwijs.

Alle gemeenten zijn op de afgesproken data in augustus/september bezocht door Anke Marijs, aangevuld met een collega (Ankie Smit, Han Schellekens of Paulette de Kraker).

Gesprekken

Als voorbereiding voor elk gesprek is een gespreksnotitie geschreven met significante verschillen voor de gemeente ten opzichte van de rest van Zeeland. In de gesprekken zijn de scores doorgenomen en is gesproken over de behoefte aan extra analyses. In zeven gemeenten was de wethouder/portefeuillehouder aanwezig bij het gesprek. Ten opzichte van de vorige ronde in 2004 is dit een toename (3 portefeuillehouders in 2004). Bij de meeste overige gemeenten had vooroverleg plaats gevonden over dit onderwerp tussen portefeuillehouder en ambtenaar. In de meeste gemeenten was het gesprek voorbereid in de zin dat er meerdere collega's aan tafel zaten en er ook enkele vragen waren geformuleerd. De gespreksnotitie is als voorbereiding in alle gemeenten gebruikt.

Gesprek Provincie

Na afloop van de ronde langs gemeenten is ook een gesprek met de Provincie (Gedeputeerde en twee ambtenaren WEB) gehouden over de resultaten van het onderzoek. Ter voorbereiding van dit gesprek was een gespreksnotitie geschreven, waarin de significante verschillen tussen de drie regio's werden beschreven.

Afspraken voor analyse per gemeente

Van alle gesprekken is een verslag gemaakt en zijn de opvallende zaken uit de uitdraai in een bijlage beschreven. Uit de verslagen zijn de afspraken overgenomen en hieronder weergegeven per gemeente.

Borsele

- Analyse drugsgebruik onder jongeren in klas 3 VO en jongvolwassenen.
- Gebruik voorbehoedsmiddelen analyse achtergrond kenmerken waaronder religie.
- Seksuele intimidatie analyse achtergrondkenmerken waaronder religie.

Goes

- Achtergrondkenmerken analyseren van jongeren die huurwoning zoeken.
- Waar willen woningzoekenden wonen (Centrum, buitenwijk)?
- Goese polder korte notitie over welzijn jongvolwassenen naar voorbeeld BOS-aanvraag analyse jeugdmonitor klas 3 VO.

Hulst

- Aansluiting tussen opleiding en werk opsplitsen naar werkend/studerend.
- Cijfers achterhalen over gebruik voorbehoedsmiddelen landelijk en mogelijke relatie met religie.
- Politieke belangstelling uitsplitsen naar geslacht.
- Huiselijk geweld: achtergrond kenmerken en redenen niet melden.
- Jeugdmonitor levert informatie over huisvesting – voorbeeld gemeente Bladel.
- Gemeente gaat na in hoeverre ook uit de quick-scan van Sport Zeeland onder verenigingen naar voren komt dat jongeren weinig vrijwillige inzet plegen.
- Scoop stuurt de folder met 5 basisfuncties jeugdzorg op.

Kapelle

- Analyse onveiligheid in de eigen woonbuurt en analyse categorie "ergens anders".
- Analyse achtergronden discriminatie.
- Jeugdmonitor levert meer informatie over jeugd en vrijwilligerswerk.

Middelburg

- "zelfstandig wonen wordt als moeilijk ervaren" uit splitsen naar: arbeidssituatie, opleiding, lang moeten wachten op een huis of kamer, tevredenheid met de buurt, inkomen, schulden, in Zeeland willen blijven.

Noord-Beveland

- Op zoek zijn naar koopwoning opsplitsen naar kern.
- Kivpa score via GGD klas 3.
- Achtergrondkenmerken van jongeren die alcohol of drugs gebruiken.

Reimerswaal

- Is opleidingsniveau lager in Reimerswaal?
- Trekken veel jongeren weg voor een hogere opleiding?
- Analyse alcoholgebruik in vorm van thema+rapport raad.
- Gebruik pepmiddelen naar kern.
- Opzettelijk te hard rijden opsplitsen naar kernniveau.
- Jeugdmonitor levert informatie over jongerenhuisvesting.

Schouwen-Duiveland

- Gegevens over werkloosheid/seizoensgebonden?
- Aantal harddrug gebruikers.
- Onveiligheid: waar en waardoor voelen jongeren zich onveilig, wat zijn hun achtergrondkenmerken.
- De wethouder wil graag informatie over de werkwijze/informatie van het NIBUD.
- Gemeente wil graag informatie over het huisvestingproject in Bladel ontvangen.

Sluis

- Geboorteland "ander land" kijken naar België.
- Waar wonen jongeren die hun buurt niet leuk vinden?
- Welke uitgaansgelegenheid missen jongeren?

Terneuzen

- Overlast en probleemgedrag naar wijk.
- Gevoelens van onveiligheid naar wijk en vergelijking met steden Middelburg en Vlissingen.
- Analyse GBA gegevens vertrekkers en vestigers in Terneuzen tussen 18-21 jaar.
- Informatie is gegeven over projecten rondom jeugd en vrijwilligerswerk.

Tholen

- Nagaan hoeveel jongeren landelijk een koopwoning hebben.
- Wonen jongeren die buiten Zeeland werk hebben en dit als vertrekreden noemen nu nog thuis?
- Achtergrondkenmerken jongeren die bij maatschappelijk werk en bij dominee hulp zoeken.
- Zoeken zij ook nog elders hulp?
- Zijn de jongeren die lastig of crimineel gedrag vertonen een harde kern groep? Wat zijn hun kenmerken?

Veere

- Achtergrondkenmerken woningzoekenden.
- Advies over hoe schulden te voorkomen bij stap naar zelfstandig wonen.
- Achtergrondkenmerken jongeren die sportvoorziening missen.
- Koppelen cijfers klas 3 en jongvolwassenen in het kader van alcoholgebruik.
- Achtergrondkenmerken huiselijk geweld.

Vlissingen

- Studentenhuisvesting: analyse groep jongeren die aangeven in een studentenkamer te wonen.
- Achtergrondkenmerken van jongeren die ontevreden zijn over huisvesting en die de stap naar zelfstandig wonen moeilijk vonden.
- Marihuana gebruik vergelijken met Middelburg.
- Landelijke referentiecijfers over SOA zoeken.
- Op wijkniveau analyse over overlastgedrag en onveiligheidsgevoelens.
- Achtergrondkenmerken slachtoffers huiselijk geweld.

Voorlopig resultaat

Vrijwel alle gevraagde extra analyses zijn op dit moment uitgewerkt en teruggedirigeerd. Waar mogelijk zijn de extra analyses aangevuld met aanbevelingen. De intentie was om alle analyses in oktober af te ronden, dat is haalbaar gebleken. In minimaal één gemeente leidt een extra analyse tot een plusrapport. Deze is gereed.

De gesprekken zijn naar de indruk van de projectleider een waardevolle aanvulling op de bestaande communicatiemiddelen en leidt ook tot een directer contact. Ambtenaren nemen makkelijker contact op. De reacties vanuit de gemeenten op de gesprekken zijn positief. De reacties op de tot nu toe geleverde extra analyses zijn ook positief. In ieder geval zal deze werkwijze gehandhaafd blijven.

JEUGDMONITOR ZEELAND Ouders jonge kinderen Verslag gespreksronde gemeenten november-december 2005

Januari 2006

Inleiding

De Jeugdmonitor Zeeland brengt informatie over de leefwereld van de Zeeuwse jeugd bijeen met als doel een bijdrage te leveren aan beleidsontwikkeling. De informatie verzamelde de JM actief via eigen onderzoek en door het opnemen van gegevens uit registraties van partnerinstellingen. De JM presenteert deze informatie en maakt deze beschikbaar. In 2004 is besloten om de directe relaties te verbeteren en meer maatwerk te leveren voor zo ver daar middelen voor kunnen worden vrijgemaakt. Daarom is in 2004 een werkwijze ontstaan, namelijk de gespreksronde onder alle gemeenten in Zeeland en provincie Zeeland. Inmiddels koppelt de JM structureel een gesprek aan een jeugdmonitoronderzoek, waarin de gemeentelijke uitkomsten worden besproken en gemeenten verzoeken voor extra analyses kunnen indienen. In november en december 2005 vond een gespreksronde plaats naar aanleiding van het onderzoek onder ouders met jonge kinderen in Zeeland.

Jaarlijks voert de Jeugdmonitor Zeeland een onderzoek onder een bepaalde leeftijdscategorie uit. In 2005 heeft een enquête plaatsgevonden onder 21-jarigen (jongvolwassenen) en onder ouders met jonge kinderen (kind geboren in 2001). De enquête is het startpunt voor een aantal activiteiten:

- een ruwe uitdraai met uitkomsten per gemeente en voor de provincie (per post verstuurd);
- een terugkoppelingsbrief met prijsvraag voor deelnemers;
- themarapporten (op papier en op de website);
- informatie op de website www.jeugdmonitorzeeland (rubriek onderzoeken);
- themabijeenkomsten in 2006;
- extra analyses op maat (na vraag partners, gemeente of provincie);
- wetenschappelijke analyse in samenwerking met de UVA (Jo Hermanns).

In de gespreksronde met gemeenten stond de behoefte aan extra analyse centraal: samen kijken wat er opvalt in de ruwe uitdraai en daarnaast bespreken wat er beleidsmatig speelt in de gemeente. Van twee kanten is dus gekeken naar de informatiebehoefte van de gemeente op het gebied van jeugd. Vanuit Scoop is er 10 uur beschikbaar gemaakt per gemeente om nadere analyse te doen.

Aankondiging

In september 2005 hebben alle portefeuillehouders jeugdbeleid een brief gekregen met als bijlage de gemeentelijke uitdraai van de enquête onder jongvolwassenen. In die uitdraai zijn de antwoorden per vraag uitgedraaid naar gemeente, naar regio en voor Zeeland. In het begeleidend schrijven was datum en tijdstip opgenomen waarop de Jeugdmonitor Zeeland een overleg over de uitkomsten en de verdere informatiebehoefte had ingepland met de ambtenaar jeugdbeleid. De portefeuillehouder werd in de brief uitgenodigd aan te schuiven bij dit overleg, dan wel af te stemmen met de ambtenaar jeugdbeleid. Ter voorbereiding van het overleg is aan alle gemeenten een gespreksnotitie gestuurd waarin de significante verschillen van de gemeenten ten opzichte van heel Zeeland zijn beschreven.

De ambtenaar jeugdbeleid kreeg een vergelijkbaar schrijven, een kopie van de brief aan de portefeuillehouder en extra exemplaren van de gemeentelijke uitdraai en de gespreksnotitie om deze onder collega's uit te zetten en deze ook nadrukkelijk bij (de voorbereiding van) het gesprek te betrekken. De Jeugdmonitor Zeeland verzamelt immers informatie over de brede leefwereld van jeugd en kan daarmee ook informatie opleveren voor andere beleidsterreinen, zoals sport, veiligheid, wonen, zorg en onderwijs.

Alle gemeenten zijn op de afgesproken data in augustus/ september bezocht door Paulette de Kraker, aangevuld met een collega (Anke Marijs, Han Schellekens of Ankie Smit).

Gesprekken

Als voorbereiding voor elk gesprek is een gespreksnotitie geschreven met significante verschillen voor de gemeente ten opzichte van de rest van Zeeland. In de gesprekken zijn de scores doorgenomen en is gesproken over de behoefte aan extra analyses. In vijf gemeenten was de wethouder/portefeuillehouder aanwezig bij het gesprek. Ten opzichte van de vorige ronde in 2005 is dit een toename (zeven gemeenten waar een wethouder aanwezig was in de gespreksronde jong volwassen in aug/sept 2005). Bij de meeste overige gemeenten had vooroverleg plaats gevonden over dit onderwerp tussen portefeuillehouder en ambtenaar. In de meeste gemeenten was het gesprek voorbereid in de zin dat er meerdere collega's aan tafel zaten en er ook enkele vragen waren geformuleerd. De gespreksnotitie is als voorbereiding in alle gemeenten gebruikt.

Gesprek Provincie

Na afloop van de ronde langs gemeenten is ook een gesprek met de Provincie (Gedeputeerde en twee ambtenaren WEB) gepland.

Ter voorbereiding van dit gesprek was een gespreksnotitie geschreven, waarin de significante verschillen tussen de drie regio's werd beschreven en een aparte bijlage waarin de regio's werden getypeerd. Dit overleg is op het laatste moment afgezegd door de provincie. (De informatie wordt verwerkt in een analyse van de aandachtspunten per leeftijdscategorie per regio.)

Afspraken voor analyse per gemeente

Van alle gesprekken is een verslag gemaakt en zijn de opvallende zaken uit de uitdraai in een bijlage beschreven. Uit de verslagen zijn de afspraken overgenomen en hieronder weergegeven per gemeente.

Borsele

- Peuterspeelzaal. De cijfers over de ontevredenheid van ouders over de peuterspeelzaal (buitenruimte, veiligheid) wordt opgesplitst naar kern. Gekeken wordt of het vermoeden klopt dat dit waarschijnlijk ouders uit Ovezande en Heinkensand zijn.
- Peuterspeelzaal buiten de gemeente. Gekeken wordt waar ouders die gebruik maken van een voorziening buiten de gemeente wonen en waar zij de kinderen heen brengen.
- Ervaringen over opvoeding. Nagegaan wordt wat de achtergrondkenmerken zijn van de ouders die aangeven dat ze ouderschap vermoeiend vinden, soms niet tevreden zijn over het verloop van de opvoeding, soms niet weten hoe ze op hun kind moeten reageren, soms niet weten waarom ze hun kind iets verbieden en niet altijd een oplossing vinden voor een probleem met hun kind. Er wordt tevens gekeken of het hier steeds gaat om dezelfde groep ouders die deze vragen negatief beantwoorden.
- Opleidingsniveau. De tabel over opleidingsniveau wordt apart uitgedraaid naar leeftijd en geslacht.
- Arbeid-zorg. De antwoorden over arbeid-zorg worden opnieuw in tabel aangeleverd opgesplitst naar vader en moeder in plaats van naar respondent en partner.

Goes

- Activiteiten ouders met kind (voorlezen, zingen, enz). Op wijkniveau worden de activiteiten van ouders met hun kinderen beschreven tbv de basisscholen. In de beschrijving worden de relatie met achtergrond kenmerken en het gebruik van voorschoolse voorzieningen opgenomen.
- Buiten spelen. Buiten spelen en de beoordeling van de buitenspeelruimte wordt op wijkniveau in beeld gebracht.
- Voorschoolse voorziening. Het bereik van de voorschoolse voorzieningen (welke doelgroepen wel en welke doelgroepen niet) en het verschil daarvan met de uitkomsten van dit onderzoek uit 2001 worden beschreven.

- Peuterspeelzaal. Nagegaan wordt waar de ouders die ontevreden zijn over de peuterspeelzaal wonen – opsplitsten naar wijk/kern.
- Wonen-werken. Op basis van de cijfers uit het Sociaal Rapport 2004 wordt gekeken waar mensen uit Goes voornamelijk werken en wat hun gemiddelde reistijd voor woon-werkverkeer is.
- Gezondheid. De antwoorden op de vraag "Hoe is het over het algemeen met de gezondheid van uw kind?" worden opgesplitst naar wijk/kern.
- Consultatiebureau. De cijfers over extra huisbezoek op indicatie worden opgesplitst naar wijk/kern-niveau. Paulette geeft aan dat er waarschijnlijk over het thema consultatiebureau een themarapport geschreven wordt over de Zeeuwse uitkomsten. Dit themarapport kan de gemeente voorleggen aan de stuurgroep JGZ.
- Eigenschappen kind. Gekeken wordt of er een relatie is tussen het opleidingsniveau van de ouders en het antwoord "mijn kind is geen doorzetter".
- Arbeid-zorg. Is het zo dat door het relatief grote aantal mannelijke respondenten het beeld over arbeidzorg verdeling beïnvloed wordt?

Hulst

- Woonbuurt. De vragen 9 tot en met 13 zullen nader geanalyseerd worden door de gegevens uit te splitsen naar (geclusterd) postcodegebied.
- Peuterspeelzaal. Vraag 20 (waarin gevraagd is naar het oordeel over 11 aspecten van de peuterspeelzaal) zal nader geanalyseerd worden door onderscheid te maken naar respondenten die wel/ooit/nooit gebruik maken/maakten van de peuterspeelzaal. Voor zover als mogelijk zullen we de antwoorden op vraag 20 vergelijken met de uitkomsten uit het onderzoek onder ouders van jonge kinderen dat in 2001 is uitgevoerd.
- Peuterspeelzaal. We zullen nagaan in welke postcodes de respondenten wonen die aangeven geen gebruik te maken van de peuterspeelzaal omdat hun kind in België naar school gaat. Ook hierbij – indien mogelijk – vergelijken met de uitkomsten uit 2001.

Kapelle

- JM analyseert vriendjes naar postcodegebied.
- JM analyseert alleen buiten spelen naar postcodegebied.
- JM stuurt informatie over geboortekoffer (evt. ervaringen en effecten).

Middelburg

- Woonbuurt. Vraag 10, waarin het oordeel gevraagd wordt over 8 aspecten van de buurt waarin men woont, zal nader geanalyseerd worden. We zullen enerzijds kijken of er een verschil te zien is tussen stedelijke gemeenten en plattelandsgemeenten in Zeeland. Anderzijds zullen we kijken of er binnen de gemeente Middelburg verschillen zijn tussen wijken. Indien mogelijk zullen we de uitkomsten vergelijken met die van het onderzoek dat in 2001 onder ouders van jonge kinderen uitgevoerd is.
- Peuterspeelzaal. Ten behoeve van de miniconferentie VVE op 21 november a.s. zullen we een notitie maken over het gebruik van en het oordeel over de peuterspeelzaal door respondenten in de gemeenten Middelburg en Vlissingen. Ook bij deze analyse zullen we – voorzover als mogelijk – de uitkomsten van het onderzoek in 2001 betrekken.
- Gemeente heeft belangstelling voor een nadere analyse van vraag 51, waarin gevraagd is naar de belangrijkste en minst belangrijke redenen voor het kiezen van een basisschool.

Noord-Beveland

- De beoordeling van het consultatiebureau wordt beschreven, zodat dit beschikbaar is voor beleidsmedewerker om met de thuiszorg/OKZ te bespreken (evt. samen met iemand van JM).
- JM kijkt of er nog iets meer te zeggen is over het feit dat tijdschriften weinig populair zijn (kern?).
- JM analyseert het opleidingsniveau van de volwassenen in Noord-Beveland in vergelijking met Nederland en Zeeland (enkele cohorten & naar geslacht).

Reimerswaal

- JM levert informatie mbt peuterspeelzaalwerk in reformatorische gemeenschappen.
- JM bekijkt hoeveel kinderen zowel geen gebruik maken van de peuterspeelzaal als de kinderopvang .
- JM analyseert nogmaals de redenen voor niet-gebruik peuterspeelzalen , waarbij voor onderscheid gemaakt wordt tussen 'nooit' en 'niet meer'.
- JM beschrijft aspecten opvoeding en verzorging, en informatie behoefte.
- JM beschrijft kenmerken (leeftijd, opleidingsniveau, woonkern, taal) van de gezinnen met een laag inkomen en analyseert de samenhang tussen inkomen en een aantal andere uitkomsten (woningtype, gebruik peuterspeelzaal/opvang, reden 'te duur').

Schouwen-Duiveland

- Woonbuurt:
 - Vraag 10, waarin het oordeel gevraagd wordt over een aantal aspecten van de buurt waarin men woont, zal nader geanalyseerd worden. We zullen ons met name richten op de aspecten 'activiteiten in de buurt voor uw kind', 'hygiënische speelplaats' en 'veilige trottoirs'. We gaan na of er verschillen zijn tussen dorpen/wijken. Bij dit onderwerp zullen we ook de vragen over buiten spelen betrekken. En ook kijken we naar de uitkomsten van het onderzoek onder kinderen in groep 6 van het basisonderwijs wat buiten spelen betreft.
- Peuterspeelzaal:
 - we kijken naar de uitkomsten van het gebruik van de peuterspeelzalen volgens deze enquête en volgens de publicaties Peuters in Tel, peildatum 1 januari 2004 en peildatum 1 januari 2006 (die zal naar verwachting verschijnen in maart 2006). We geven deze informatie door aan het Welzijnshuis, die hierover desgewenst nadere vragen kan stellen;
 - we kijken naar de groep ouders die noch gebruikmaken van de peuterspeelzaal noch van het kinderdagverblijf. Verschillen zij van de ouders die wel gebruik maken van peuterspeelzaal en/of kinderdagverblijf als we kijken naar wijk/dorp, opleiding, inkomen, zorgen maken over gedrag van het kind (=vraag 30), beleving van de opvoeding (=vraag 38), enz?;
 - we vragen aan Jo Hermanns of hij in zijn analyse van onze bestanden ook aandacht kan geven aan de relatie wel/geen gebruik van peuterspeelzaal en achterstand van kinderen.
- Consultatiebureau:
 - We zullen een nadere analyse uitvoeren op de vragen 33 en 35 (in hoeverre heeft de ouder of het kind baat gehad bij een aantal met name genoemde taken van het consultatiebureau in respectievelijk de baby- en peuterperiode). Ook kijken we naar vraag 36 waarin gevraagd wordt wat de ouder vindt van een aantal aspecten van het consultatiebureau: 'slecht', 'gaat wel' of 'goed'. Zijn er verschillen tussen wijken/dorpen binnen de gemeente, tussen de gemeente en de Oosterschelderegio en Zeeland. De notitie op basis van deze analyse is half januari 2006 bij de gemeente Schouwen-Duiveland. Deze notitie zal de gemeente in februari bespreken met het consultatiebureau. Na overleg met de projectleider van de Jeugdmonitor laten we weten of de Jeugdmonitor Zeeland bij deze bespreking kan zijn.

- Opvoedingsondersteuning:
 - de Jeugdmonitor Zeeland schrijft een notitie over opvoedingsondersteuning op basis van het bestand ouders jonge kinderen 2005. We kijken onder andere naar: welke informatie heb je gemist, welke informatie gebruik je, waar haal je je informatie vandaan, naar wie ga je toe bij vragen over opvoeding, enz. Deze notitie is half januari 2006 bij de gemeente Schouwen-Duiveland;
 - wat is de behoefte aan opvoedingsondersteuning bij ouders? Het is te verwachten dat deze verschilt met de leeftijd van het kind. We zullen deze vraag aan de orde stellen in het overleg met Jo Hermanns. Wat is de latente vraag? Welke voorzieningen zijn nodig? In welke behoeften is niet voorzien? Kan Jo Hermanns antwoord geven op deze vragen? Beantwoording van deze vragen door de Jeugdmonitor Zeeland lijkt ons niet mogelijk binnen de beschikbare 10 uur (zie paragraaf 1) ook gelet op de andere analyses in dit afsprakenlijstje.

In het kader van (preventief) jeugdbeleid, opvoedingsondersteuning en beleving van de woonomgeving is het interessant ook de ouders van de verschillende leeftijdscategorieën te bevragen. Nu worden de kinderen in groep 6 van het basisonderwijs en de leerlingen van klas 3 in het voortgezet onderwijs geen quèteerd. We zullen aan de projectleider van de Jeugdmonitor Zeeland doorgeven dat de gemeente Schouwen-Duiveland voorstelt dit onderwerp te bespreken in de stuurgroep.

Sluis

- Woonbuurt. Vraag 10, waarin het oordeel gevraagd wordt over een aantal aspecten van de buurt waarin men woont, zal nader geanalyseerd worden voor de aspecten 'mogelijkheden voor uw kind om alleen buiten te spelen', 'activiteiten in de buurt voor uw kind' en 'veilige speelplaats'. We zullen kijken of er verschillen zijn tussen dorpen/wijken.
- Peuterspeelzaal. Vraag 20; hierin wordt het oordeel gevraagd over elf aspecten van de peuterspeelzaal. Een aantal aspecten wordt door meer ouders in Sluis dan in overig Zeeland slecht gevonden. We kijken of mensen die naar een peuterspeelzaal in België gaan de aspecten anders beoordelen dan de mensen die gebruik maken van een peuterspeelzaal in Nederland.
- Consultatiebureau. Vraag 31. In vergelijking met overig Zeeland maken in Sluis significant minder ouders gebruik van de diensten van het consultatiebureau. We gaan na in welke dorpen/wijken de mensen wonen die geen gebruik maken van de diensten van het consultatiebureau. Is er wellicht een relatie met het gegeven dat in Sluis veel ouders allebei een (grote) betaalde baan hebben?

Terneuzen

- Speelruimte. De beoordeling van de ouders van de speelvoorzieningen (veiligheid en hygiëne) wordt uitgesplitst naar postcodegebied.
- Activiteiten met kind. Het doen van activiteiten (lezen, spelletjes) met kinderen wordt op kernniveau aangeleverd.
- Peuterspeelzaal. De redenen voor het niet gebruik maken van peuterspeelzaal wordt opgesplitst naar kern.
- Peuterspeelzaal. Hoeveel kinderen gaan er naar de peuterspeelzaal, hoeveel naar kinderopvang en hoeveel kinderen gaan nergens heen?
- School. Hoeveel kinderen gaan er in België naar school en waar komen zij vandaan?
- School. Hoeveel kinderen gaan buiten hun wijk/dorp naar school en waar komen zij vandaan?
- Kinderopvang. De reden voor het gebruik (of niet gebruik) van kinderopvang vergelijken met de data uit 2001.
- Opvoeding. De achtergronden in beeld brengen van ouders die aangeven ontevreden te zijn over het verloop van de opvoeding en ouders die niet altijd een oplossing vinden voor problemen met betrekking tot de opvoeding van hun kind.
- Paulette stuurt de analyse voor Zeeuws Vlaanderen toe over bekendheid van vormen van opvoedingsondersteuning.
- Arbeid/zorg. De belasting van moeders met zorgtaken wordt nagegaan, gemiddelden worden berekend voor moeders en vaders.
- Taal. Nagegaan wordt of kinderen die thuis een andere taal spreken (10%) naar een voorschoolse voorziening gaan/zijn geweest.

Tholen

- Activiteiten met kind (vraag 5)
We kijken of er een relatie is tussen voorleesgedrag en de taal die men spreekt (Zeeuws of Nederlands). Idem voor spelletje doen.
- Naar aanleiding van de uitkomsten van een aantal vragen zoals de vragen over tv-kijken (vraag 6), computergebruik (vraag 7), lidmaatschap gymnastiekvereniging (vraag 8), buitenspelen met/zonder toezicht (vragen 11 en 12) is de vraag of we kunnen onderzoeken of deze uitkomsten wijzen op betrokkenheid van de ouders of juist het tegenovergestelde: de kinderen worden aan hun lot overgelaten.
Graag hierbij ook de beoordeling van diverse aspecten van de woonomgeving betrekken (vraag 10) en kijken in hoeverre er verschillen zijn per dorp/wijk. We zullen kijken of hierover zinvolle uitspraken te doen zijn, waarbij wel bedacht dient te worden dat 'diepe' uitsplitsingen niet zo zinvol zijn omdat het dan gaat om te kleine aantallen respondenten.

- Peuterspeelzaalgebruik (vragen 18 t/m 20)
We zullen aangeven wat de uitkomsten zijn van deze vragen voor de 3-jarigen (in plaats van de 3- en 4-jarigen tezamen).
Indien mogelijk geven we de vergelijkbare uitkomsten van het onderzoek uit 2001. De professionaliteit van de leidsters wordt minder positief beoordeeld dan in overig Zeeland. We kijken of er op dit punt een verschil is tussen ouders die wel, nooit of ooit gebruik maken/maakten van de peuterspeelzaal en of er verschillen zijn tussen wijken/dorpen.
Ook zoeken we uit hoeveel kinderen naar een peuterspeelzaal noch naar een kinderdagverblijf gaan. In dit verband horen we dat er in Tholen en St. Annaland zgn nuldegroepen van basisscholen bestaan die vergelijkbaar zijn met peuterspeelzaal maar die niet zo genoemd worden door de gebruikers.
- (Aspecten van) het consultatiebureau, de GGD en de peuterspeelzalen worden door sommige respondenten negatief beoordeeld. We kijken of dit (grotendeels) dezelfde respondenten zijn.
- Consultatiebureau
 - we maken een Provinciaal themarapport over het consultatiebureau (verwachte verschijningsdatum maart 2006). Over de inhoud zullen we overleggen met Peter Verburg (GGD/Samenwerkingsverband Welzijnzorg Oosterschelderegio). Hierin zullen we ook kijken naar het standaardhuisbezoek: als hiervan geen gebruik gemaakt wordt, dan is het de bedoeling dat het consultatiebureau actie onderneemt. Gebeurt dit ook? Wat zijn de kenmerken van ouders die geen gebruik maken van het standaardhuisbezoek?;
 - we zullen een nadere analyse uitvoeren op de vragen 33 en 35 (in hoeverre heeft de ouder of het kind baat gehad bij een aantal met name genoemde taken van het consultatiebureau in respectievelijk de baby- en peuterperiode). Ook kijken we naar vraag 36 waarin gevraagd wordt wat de ouder vindt van een aantal aspecten van het consultatiebureau: 'slecht', 'gaat wel' of 'goed'. Zijn er verschillen tussen wijken/dorpen binnen de gemeente? Voor zover als mogelijk kijken we of er verschillen zijn met de uitkomsten van vier jaar geleden.
- Paulette geeft aan dat er een samenwerkingsafpraak is gemaakt met professor Jo Hermanns (Universiteit van Amsterdam) over analyse van ons databestand op beschermende en risicofactoren. De vraag van Tholen of er wijken/kernen zijn in Tholen waar ouders het extra moeilijk hebben wordt meegenomen in de bespreking met Jo Hermanns en zal dan breder gemaakt worden: zijn er plekken in Zeeland waar ouders het extra moeilijk hebben?

- We zullen nagaan of we zinnige uitspraken kunnen doen over de relatie tussen de grootte van het gezin en het gedrag van de ouders? (Een groot gezin telt 5 of meer kinderen vinden mevrouw Velthuis en mevrouw Van der Wee; we kunnen ook kijken naar CBS-gegevens om te bepalen wat een groot gezin is).
- We kijken of er een relatie is tussen de leeftijd van het kind en het al dan niet een (grote) betaalde baan hebben van de moeder, om zodoende te kijken of vrouwen gaan werken als hun kind op de basisschool zit.
- We kijken of er een relatie is tussen werken/niet werken en gebruik maken van peuterspeelzaal en/of kinderdagverblijf.
- We gaan na wat de kenmerken zijn van de respondenten die nul uur koken?
- We kijken of het mogelijk is de groep respondenten die vooral huishoudelijke taken en niet/weinig tijd besteden aan zorg voor kinderen ('wel poetsen, niet zorgen') te typeren zijn in termen van grootte van het gezin en/of wel/geen (grote) betaalde baan.

Veere

- Computergebruik. De uitkomsten over computergebruik worden vergeleken met de uitkomsten van de kinderen in groep 6. Het computergebruik in Veere wordt nagegaan uit de cijfers van het Sociaal Rapport 2004.
- Buiten spelen. De gemeente kan bij de GGD nagaan welke cijfers er bekend zijn over overgewicht. Doordat kinderen veel buiten spelen bestaat het vermoeden dat de overgewicht minder voorkomt. De mening over de buitenspeelruimte wordt naar kernniveau opgesplitst.
- Peuterspeelzaal. De redenen voor het niet gebruiken van de peuterspeelzaal naar kern opsplitsen. Jeugdmonitor Zeeland levert een advies over het stimuleren van het gebruik van peuterspeelzalen bij reformatorische ouders.
- Peuterspeelzaal. De reden "te duur" voor het niet gebruiken van de peuterspeelzaal wordt vergeleken met het onderzoek uit 2001.
- Problemen met opvoeden. Ouders die aangeven niet altijd problemen van het kind te kunnen oplossen opsplitsen naar kern en gezinsgrootte.
- Arbeid. Er zijn veel ouders die meer dan 50 uur per week werken. Deze data worden opgesplitst naar kernniveau om te kijken of dit voornamelijk in de kustplaatsten voorkomt (horeca ondernemers).
- Taal. Het thuis Zeeuws spreken wordt vergeleken met het onderzoek onder ouders van jonge kinderen van de jeugdmonitor in 2001.
- Inkomen. Gekeken wordt of er een relatie gevonden kan worden tussen de hoogte van het inkomen en het gebruik van voorzieningen.

Vlissingen

- De Jeugdmonitor levert het aantal respondenten per wijk/postcodegebied. De gemeenten kan dan aan de hand de eigen GBA-gegevens bepalen hoe groot de respons per wijk/postcodegebied is.
- Vragen 6 en 7 over uren tv/video/dvd kijken en aantal uren pc-gebruik. We kijken wat het gemiddeld aantal uur is dat kinderen tv/video/dvd kijken en de pc gebruiken. We maken een zinvolle tweedeling in het aantal uren (bijvoorbeeld tot 10 uur en 10 uur of meer) en kruisen de variabelen zodat we kunnen zien of de veelkijkers van tv/video/dvd ook de 'zware' gebruikers zijn van de computer.
- Vraag 10 waarin gevraagd wordt naar de (on)tevredenheid over acht aspecten van de buurt.
We gaan na hoe deze vraag beantwoord is per wijk/postcodegebied.
- Vragen 12 en 13 over zonder en met toezicht buiten spelen. We berekenen hoeveel uren kinderen gemiddeld respectievelijk zonder en met toezicht buiten spelen. We vergelijken Vlissingen wat dit betreft met de andere stedelijke gemeenten in Zeeland te weten Goes, Middelburg, Terneuzen en Zierikzee. We kijken dan niet naar de gemeente als geheel maar naar de stedelijke kern.
- Vraag 30. Dit is de LSPPK-vraag (Landelijke Signaleringshulp Psychosociale Problematiek Kleuters). Wij gaan na of er landelijke referentiecijfers zijn.
- Vraag 40 (beschermende en risicofactoren).
We kijken naar het aanwezig zijn van deze factoren per wijk/postcodegebied en of er een relatie is met inkomen en opleiding. Ook kijken we naar de situatie 4 jaar geleden.

Resultaat

Een opvallend resultaat van deze gespreksronde is het grote aantal extra analyses die gemeenten aanvroegen. Gemeenten zijn erg geïnteresseerd in achtergrondkenmerken van (doel)groep ouders en hun kinderen. Ze bevorderen met de extra analyses de toepasbaarheid van de gegevens. Alle extra analyses zijn op dit moment uitgewerkt en teruggerapporteerd. Waar mogelijk zijn de extra analyses aangevuld met aanbevelingen. De intentie was om alle analyses half februari af te ronden, dat is haalbaar gebleken. De reacties vanuit de gemeenten op de gesprekken zijn positief. Vanuit de Oosterscheldregio ontvingen we voor deze gespreksronde én de gespreksronde jong volwassenen complimenten over de uitvoering.

Deze gespreksronde levert de volgende vervolgactiviteiten op:

- (aanleiding voor) het schrijven van een themarapport over het consultatiebureau;
- het voeren van gesprekken met diverse partners in Zeeland;
- de oriëntatie voor een pilotproject rondom buitenruimte.

Het streven van dit alles is een merkbare positieve verandering bewerkstelligen voor ouders in Zeeland en hun jonge kinderen.

**JEUGDMONITOR: afspraken gespreksronde Primair
Onderwijs september/oktober 2006**

Gemeente	Onderwerpen nadere analyse	Overige afspraken
Borsele	<ol style="list-style-type: none"> 1. De verdeling van 0.25 leerlingen vergelijken met andere plattelandsgemeenten. 2. Zelfstandig naar (sport-)vereniging vergelijken met andere plattelandsgemeenten. 3. Pesten in Borsele de ontwikkeling 2003-2006 in beeld brengen. 4. Zeeuws thuis spreken opsplitsen naar: kern, gezinsamenstelling, leerlinggewicht en vergelijken met andere plattelandsgemeenten. 5. Dingen die niet mogen opsplitsen naar kern, geslacht (+ vergelijking 2003), gezinsamenstelling. 	6. GOA gegevens: Gegevens aanleveren die van belang zijn voor het VVE beleid in Borsele.
Goes	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analyse pesten uitsplitsen naar wijk/kern en uitkomsten vergelijken met 2003. Tevens voorbeelden toezenden in de vorm van de notitie van Anke Marijs. 2. Analyse van bibliotheek bezoek uitsplitsen naar wijk/kern. 	1. Een kopie van de begeleidende brief die bij het tabellenboek naar scholen verzonden is toezenden.
Hulst	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vraag(en) over pesten; analyse ten opzichte van de vorige meting in 2003 toezenden. 2. Analyse maken naar het missen van een speeltuin en informatie van de vorig jaar gehouden themabijeenk. over speelruimte toezenden. 3. Welke taal wordt thuis gesproken, analyse naar wijk/kern. 4. Analyse per wijk/kern vraag over bezoek naschoolse opvang. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Scoop stuurt van het onderzoek Cultuurbereik, in overleg met collega Hubert Leeman, de PowerPoint presentatie met regionale cijfers. 2. Scoop stuurt een kopie van de begeleidende brief die bij het tabellenboek naar scholen verzonden is. 3. In de vraag waarin het Halt buro wordt genoemd deze volgende keer aanpassen naar de nieuwe naam van deze organisatie (Preventie for you) 4. Vandalisme gegevens/analyse uit onderzoek klas 3 VO toezenden 5. Gemeente Hulst: signaleert dat de aansluiting PO en VO, door gebrek o.a. aan (dossiervorming bij) overdracht, m.n. op gebied van dyslexie. Francis stuurt per mail (naar Marlie en Ankie) de knelpunten. Ankie kijkt of deze problematiek ingebracht kan worden bij de provincie of in de POR (Provinciale Onderwijs Raad).
Kapelle	Op dit moment heeft de gemeente geen vragen voor nadere analyse. Als er in de toekomst gegevens uit de Jeugdmonitor gewenst zijn, dan zal de gemeente contact met ons opnemen.	nvt
Middelburg	<ol style="list-style-type: none"> 1. De cijfers over zwemmen vergelijken met 2003 2. De absolute aantallen zichtbaar maken bij het onderwerp bellen mobiele telefoon – zie persbericht. 3. Pesten in beeld brengen op wijkniveau 4. De vraag over onrustig voelen: waar komt die vraag vandaan, waarom is er het stempel onrustig bij het plaatje gevoegd? 5. In de wijk spelen: het verschil met 2003 in beeld brengen. 	1. Landelijke cijfers over overblijven tussen de middag op school vergelijken met Middelburgse cijfers.

Gemeente	Onderwerpen nadere analyse	Overige afspraken
Noord-Beveland	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vrije tijd/Muziek (vraag 20 en 25) ; kinderen geven aan minder vaak op muziekles te zitten en minder vaak muziek maken, inclusief groep 7 en 8. Uitkomsten uitsplitsen naar kern 2. School/Moeilijk op school (vraag 46); Er is een grotere groep kinderen in Noord-Beveland die aangeeft dat ze veel dingen moeilijk vinden op school. Uitkomsten uitsplitsen naar kern 3. School/Overblijven (vraag 56); De kinderen blijven tussen de middag minder vaak op school over. Uitsplitsen naar kern. 4. De buurt/Speelveldje (vraag 87); Er zijn meer kinderen die niets in hun buurt missen. Uitsplitsen naar kern. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gespreksnotitie 2005 Jeugdmonitor Ouders Jonge kinderen toezenden (Scoop) 2. Sociale Atlas 2006 toezenden (Scoop)
Reimerswaal	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gewichtenleerlingen: overzicht van aantal gewichtenleerlingen in de gemeente Reimerswaal in vergelijking met (overig) Zeeland in de jaren 2000-2005. 2. Dingen doen om er bij de horen. Vraag 35: Doe je wel eens dingen die je eigenlijk niet wilt doen, om erbij te horen? De antwoorden uitsplitsen per kern. 3. Dingen doen onder bedreiging. Vraag 36: Doe je wel eens dingen onder bedreiging? De antwoorden uitsplitsen per kern. 4. Taal. Vraag 57: Welke taal spreken jullie thuis meestal? De antwoorden uitsplitsen per kern. 5. Buiten spelen. Vraag 75: Waar speel jij meestal als je buiten speelt? De antwoorden uitsplitsen per kern. 	nvt
Schouwen-Duiveland	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bibliotheek. Vraag 22: Hoe vaak ga jij naar de bibliotheek of bibliobus? Het antwoord 'nooit' uitsplitsen per kern. 2. School. Vraag 46: Vind je het moeilijk op school? De antwoorden uitsplitsen naar kern. 3. School. Vraag 50: Vind je het vervelend om naar school te gaan? De antwoorden uitsplitsen naar kern. 4. School. Vraag 52: Speel je na schooltijd wel eens op het schoolplein? De antwoorden uitsplitsen per kern. 5. Vandalisme. Vraag 74: Het je wel eens iets vernield buiten, op straat? De antwoorden uitsplitsen per kern. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voor deze vijf vragen ook – indien mogelijk – de vergelijking maken met het vorige onderzoek onder basisschoolleerlingen.
Sluis	<ol style="list-style-type: none"> 1. bibliotheek bezoek; analyse naar kern 2. gepest worden; analyse per kern en vergelijk met 2003 3. gemis van een speeltuin in de buurt; analyse per kern 4. bezoek naschoolse opvang; analyse vergelijk met 2003 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ankie neemt contact op met GGD om mogelijke interventies gericht op psychosociaal welbevinden in te zetten 2. Ankie stuurt een herziene gespreksnotitie 3. T.z.t de notitie over Pesten toesturen
Terneuzen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pesten. Vraag 30: Word je wel eens gepest? Het antwoord uitsplitsen naar kern. 2. Spijbelen. Vraag 54: Waar ga je naar toe als je spijbelt van school? Wat zijn de antwoorden die gegeven worden bij de antwoordcategorie 'ergens anders.....'. 	nvt

Gemeente	Onderwerpen nadere analyse	Overige afspraken
Tholen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Naschoolse opvang: Over de naschoolse opvang zijn de kinderen minder tevreden (vraag 10 t/m 12). Uitsplitsen naar kern 2. Sport; wie sport uitsplitsen naar meisjes en jongens, per kern en leerlingengewicht (vraag 14) 3. Bibliotheek/bibliobus; bezoek uitsplitsen naar kern/type school en leerlingengewicht (vraag 22) 4. Taal; Welke taal spreken de kinderen thuis. Uitsplitsen naar kern, leerlingengewicht en type school (vraag 57). Analyse koppelen aan analyse bibliotheek bezoek. 5. Zwemdiploma; uitsplitsen naar kern (vraag 24) 6. Buurt; Meer kinderen spelen buiten hun wijk. Analyse naar kern 7. Buurt; Kinderen missen vaker een veldje om te spelen, Analyse naar kern 8. Buurt; Meer kinderen die hun buurt onveilig vinden. Analyse naar kern 	
Veere	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bibliotheek bezoek. De uitkomsten over bibliotheek bezoek worden uitgesplitst naar kern. Uit welke kern gaan weinig kinderen naar de bibliotheek? 2. Taalachterstanden. Zijn er cijfers over taalachterstanden bij Veerse kinderen? Deze cijfers graag opgesplitst naar kern aanleveren. 3. Huisvesting. De cijfers over het zoeken naar woonruimte van 21-jarigen in Veere worden toegestuurd opgesplitst naar kern. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cijfers hulpverlening. De gemeente zou graag Veerse cijfers ontvangen over het aantal doorverwijzingen in 2005 door het Bureau Jeugdzorg . Welke cijfers zijn er over het bezoek/gebruik van inwoners uit Veere van opvoedsteunpunten en de opvoedtelefoon. 2. Overgewicht. Zijn er GGD cijfers over overgewicht bij kinderen in groep 6 in Veere? 3. Gespreksnotitie klas 3 vo. Jeugdmonitor Zeeland stuurt de gespreksnotitie per email toe die gebruikt is bij de ronde langs gemeenten over het onderzoek in klas 3 voortgezet onderwijs.
Vlissingen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bibliotheek bezoek. De uitkomsten over bibliotheek bezoek worden uitgesplitst naar wijk. 2. Altijd ontbijten. De cijfers over ontbijten worden per wijk/kern aangeleverd en vergeleken met de cijfers uit 2003. 3. Pesten. De cijfers over pesten worden vergeleken met de cijfers uit 2003. 4. Dingen doen onder bedreiging. De cijfers over dit onderwerp worden voor 2003 en 2006 naast elkaar gezet. 5. Kerk/moskee bezoek. Het kerkbezoek wordt bekeken voor allochtone en autochtone kinderen. De vragen naar geboorteland van het kind en de ouders worden hiervoor gebruikt 6. Meenemen zonder betalen. De cijfers over "diefstal" worden vergeleken met 2003/7. Missen voorzieningen. Het missen van een speeltuin wordt opgesplitst naar kern/wijk. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een kopie van de begeleidende brief die bij het tabellenboek naar scholen verzonden is toezenden
Provincie Zeeland		

Bijlage 3: Publicaties 2004-2006

2006

Arbeid en zorg: themarapport ouders jonge kinderen 4, december 2006 (verwacht). Herman Braat, Ankie Smit.

Criminaliteit en veiligheid: themarapport jongvolwassenen 4, november 2006 (verwacht). Herman Braat, Ankie Smit

Kerngegevens groep 6: themarapport primair onderwijs 0, november 2006 (verwacht). Herman Braat, Ankie Smit

Verenigingsleven: themarapport voortgezet onderwijs 6, oktober 2006. Herman Braat, Anke Marijs, Ankie Smit.

Enquête primair onderwijs 2006: tabellenboek provincie Zeeland. Han Schellekens, Ankie Smit (samenst.)

Enquête primair onderwijs 2006: tabellenboek school, versie anoniem - voorbeeldexemplaar. Han Schellekens, Ankie Smit (samenst.)

Enquête primair onderwijs 2006: tabellenboek gemeente ... Han Schellekens, Ankie Smit (samenst.)

Werk, Studie & Inkomen: themarapport enquête jongvolwassenen 3, juli 2006. Anke Marijs, Herman Braat

Kinderopvang en peuterspeelzaal: themarapport ouders jonge kinderen 3, juli 2006. Wim van Gorsel, Paulette de Kraker, Ankie Smit

Ouders en het consultatiebureau: themarapport ouders jonge kinderen 2, juni 2006. Paulette de Kraker, Ankie Smit

Mijn wereld!: vouwblad jeugdmonitor Zeeland 7-11 jaar

Gezin in Zeeland: Jeugdmonitor + rapport, Paulette de Kraker

Ouders en de buurt: themarapport ouders jonge kinderen 1, maart 2006. Herman Braat, Paulette de Kraker

Maatschappelijke betrokkenheid: themarapport enquête jongvolwassenen 2, maart 2006. Anke Marijs, Wim van Gorsel

Wonen & woonomgeving: themarapport enquête jongvolwassenen 1, februari 2006. Anke Marijs, Herman Braat

2005

Startnotitie primair onderwijs Jeugdmonitor Zeeland september 2005. Marlie Blok

Kerngegevens ouders jonge kinderen: themarapport 0, oktober 2005. Paulette de Kraker, Ankie Smit

Schoolbeleving: themarapport voortgezet onderwijs 5, september 2005. Herman Braat, Ankie Smit

Eenzaamheid bij kinderen: jeugdmonitor + rapport. Ankie Smit, Wim van Gorsel

Enquête ouders jonge kinderen 2005: tabellenboek provincie Zeeland. Paulette de Kraker, Han Schellekens, Ankie Smit (samenst.)

Enquête ouders jonge kinderen 2005: tabellenboek gemeente ... Paulette de Kraker, Han Schellekens, Ankie Smit (samenst.)

Achtergronden ambities jeugdbeleid: jeugdmonitor + rapport. Anke Marijs (samenst.), Ankie Smit (Projectleider)

Jong in Borsele: jeugdmonitor + rapport. Anke Marijs (samenst.), Ankie Smit (projectleider)

Enquête jongvolwassenen: tabellenboek Provincie Zeeland. Ankie Smit, Anke Marijs (samenst.)

Enquête jongvolwassenen: tabellenboek gemeente ... Ankie Smit, Anke Marijs (samenst.)

Cultuur & Leefstijl: themarapport voortgezet onderwijs 4, februari 2005. Herman Braat, Ankie Smit

2004

Gedrag & Gezondheid: themarapport voortgezet onderwijs 3, november 2004. Rebecca Bareman (GGD Zeeland)

Gezondheid: themarapport voortgezet onderwijs 2, november 2004. Rebecca Bareman (GGD Zeeland)

Kansen aan Zee: extra themarapport. Paulette de Kraker

Criminaliteit & veiligheid: themarapport voortgezet onderwijs 1, oktober 2004,. Herman Braat (samenst.)

Jeugdmonitor enquêtekrant (Scoop, GGD Zeeland)

Enquête voortgezet onderwijs klas 3: uitdraai voor Zeeland Aqcyon (samenst.), Scoop (red.)

Enquête voortgezet onderwijs klas 3: uitdraai voor gemeente ... Aqcyon (samenst.), Scoop (red.)

Politie en dingen die niet mogen: themarapport primair onderwijs 5. Ankie Smit, Herman Braat

Bijlage 4

SCO-KOHNSTAMM INSTITUUT

Ewoud Roede
de Jeugdmonitor Zeeland

Stand van zaken 2006 en vervolg

Amsterdam, 6 november 2006

De Jeugdmonitor Zeeland

Stand van zaken en vervolg

1. Het kader

De door Scoop ontwikkelde Jeugdmonitor Zeeland is gericht op het beheren, toegankelijk maken en genereren van informatie over de ontwikkeling van Zeeuwse kinderen en jongeren in de leeftijdsgroep van 0-23 jaar. Deze informatie moet leiden tot effectieve en geïntegreerde beleidsmaatregelen op het terrein van onderwijs, sport, welzijn, cultuur, gezondheid, wonen, veiligheid en jeugdzorg. Gemeenten, provincie en professionele instellingen vormen de primaire doelgroep. In de Jeugdmonitor worden gegevens van eigen onderzoek en informatie uit andere bronnen opgeslagen, met elkaar in verband gebracht en toegankelijk gemaakt. Digitale rapportage speelt hierbij een belangrijke rol. Via de website van de Jeugdmonitor Zeeland zijn alle opgenomen gegevens over de Zeeuwse jeugd toegankelijk.

In 2002 en 2003 is de Jeugdmonitor Zeeland op verzoek van Scoop geëvalueerd door het SCO-Kohnstamm Instituut van de Universiteit van Amsterdam (Roede, 2003). Het eerste evaluatieonderzoek betrof de eerste twee jaren van de in totaal voor de ontwikkeling van de jeugdmonitor uitgetrokken negen jaar.

In 2006 is door het SCO-Kohnstamm Instituut opnieuw nagegaan of de Jeugdmonitor Zeeland aan de verwachtingen beantwoordt. Stond bij het eerste evaluatieonderzoek vooral de vraag centraal of de behaalde resultaten continuering van de Jeugdmonitor rechtvaardigen, in 2006 gaat het vooral om de vraag hoe de Jeugdmonitor het beste verder kan worden ontwikkeld. Dat neemt niet weg dat het er ook in 2006 om ging in hoeverre de gebruikers tevreden zijn met de Jeugdmonitor. Het onderzoek in 2006 heeft twee invalshoeken:

1. herhaling van het in 2002 en 2003 uitgevoerde vragenlijstonderzoek onder gebruikers;
2. analyse van drie specifieke aspecten van de jeugdmonitor: de centrale plaats van de website, het vergroten van de betrokkenheid van de partners en beoordeling van de bijdrage van de Jeugdmonitor Zeeland aan de beleidsontwikkeling.

2. Opzet van het onderzoek

Parallel aan de twee invalshoeken bestaat de evaluatie uit twee onderdelen: een vragenlijstonderzoek onder gebruikers en een focusgroep met belangrijke betrokken actoren over mogelijke ontwikkelingen.

Het vragenlijstonderzoek

Om een vergelijking te kunnen maken wat betreft het draagvlak is bij gebruikers van de jeugdmonitor opnieuw de vragenlijst afgenomen die eerder al in 2002 en 2003 is afgenomen.

In de vragenlijst wordt met 51 vragen gevraagd naar:

1. de kennis over de jeugdmonitor;
2. de houding tegenover de jeugdmonitor;
3. de intenties wat betreft het gebruik van de monitor;
4. het feitelijk gebruik van de jeugdmonitor¹.

Met de vragen wordt gevraagd op een vijfpuntsschaal aan te geven in hoeverre uitspraken niet kloppen (1) of kloppen (5).

In 2006 zijn, naast enkele tekstuele aanpassingen, twee onderdelen toegevoegd:

5. een beoordeling (van 1-10) van zeven producten die de afgelopen jaren in het kader van de Jeugdmonitor Zeeland zijn gemaakt;
6. een beoordeling van 17 opbrengsten van de Jeugdmonitor Zeeland – dezelfde 17 opbrengsten zijn in 2003 gebruikt in een kosten-baten analyse van de Jeugdmonitor Zeeland.

De vragenlijst is in september 2006 toegestuurd aan 140 betrokkenen. Onder meer door een wat strengere selectie op de relevantie (met name minder personen per organisatie) en samenvoeging van enkele instellingen is deze groep wat kleiner dan in 2003 en 2002 - toen de vragenlijst aan ongeveer 200 personen is toegestuurd. In 2006 zijn de ingevulde vragenlijsten van 63 betrokkenen (45%) verwerkt – in 2003 was dat 39%.

De focusgroep

In overleg met Scoop zijn drie vragen aan de orde gesteld in een focusgroep:

1. In hoeverre moet de website in de opzet van de jeugdmonitor de centrale plaats blijven houden?
2. Op welke wijze kan de betrokkenheid van de partners verder worden geoptimaliseerd?
3. Zijn er indicaties dat de Jeugdmonitor Zeeland een bijdrage levert aan gegevensgerichte beleidsontwikkeling?

De focusgroep bestond uit vertegenwoordigers van de meest betrokken partners en deelnemende instellingen. Van een geselecteerd groep van 26 mogelijke deelnemers hebben er vijf deelgenomen aan de focusgroep in september 2006. Volle agenda's en de relatief korte termijn van twee weken waren voor de anderen belangrijke redenen om niet deel te nemen. Gezien het wat kleine aantal - gemikt was op 10 –12 betrokkenen -, zijn de bevindingen van de

¹ In 2006 is op grond van de inhoud van de vragen voor 'feitelijk gebruik' gebruik gemaakt van een beperkter aantal vragen die met elkaar te benoemen zijn als 'persoonlijke efficacy'. Deze schaal meet de mate waarin iemand zelf in staat is om feitelijk goed gebruik te maken van de Jeugdmonitor Zeeland. Deze nieuwe schaal is dus qua inhoud anders dan de schaal 'feitelijk gebruik' in 2003.

bijeenkomst toegestuurd aan de 26 mogelijke deelnemers met de vraag om een reactie. Op deze bevraging zijn, naast enkele instemmende reacties nog vijf inhoudelijke reacties ontvangen. De gepresenteerde bevindingen zijn voornamelijk afkomstig uit de discussie.

3. Conclusies en aanbevelingen

Eerst worden de belangrijkste bevindingen van het onderzoek in 2006 op een rij gezet. Daarna volgen enkele aanbevelingen.

Conclusies

1. Uit het vragenlijstonderzoek en uit de focusgroep blijkt dat er onder de betrokkenen bij de Jeugdmonitor Zeeland een grote waardering is voor deze jeugdmonitorde kennis, houding, intentioneel gebruik en feitelijk gebruik worden in 2006 duidelijk nog weer hoger beoordeeld dan al het geval was in 2003;
 - de waarderingen voor de verschillende producten en opbrengsten zijn in het algemeen hoog;
 - er zijn in 2006 bij veel minder betrokkenen wensen en suggesties voor aanpassingen van de Jeugdmonitor Zeeland dan in 2003;
 - in de focusgroep waren er veel minder kritische opmerkingen en voorbehouden ten aanzien van de jeugdmonitor Zeeland dan in de in 2003 gevoerde gesprekken;
 - in de focusgroep werd expliciet de Jeugdmonitor Zeeland benoemd als een gemeenschappelijke 'voorziening' – en niet als iets van Scoop;
 - uit de focusgroep komt uit de diverse concrete voorbeelden naar voren dat de Jeugdmonitor Zeeland effecten heeft op het beleid van de partners.

In 2003 uitten diverse betrokkenen 'zorgen' over de inhoud van de in de Jeugdmonitor Zeeland opgenomen gegevens ('te weinig', 'verouderd', 'geen mogelijkheden voor trendanalyses'). In 2006 komen uit de focusgroep deze zorgen niet meer naar voren. De opmerkingen over de inhoud in 2006 wijzen eerder op een te grote hoeveelheid gegevens dan op ervaren tekorten. De inhoud van de Jeugdmonitor lijkt nu in het algemeen dus beter te voldoen aan de verwachtingen van de betrokkenen. Wel lijkt uit de focusgroep naar voren te komen dat de grotere hoeveelheid gegevens met zich mee brengt dat de toegankelijkheid vermindert: bij zoeken via de website krijgt men al snel teveel treffers.

In 2003 betrof een van de belangrijkste aanbevelingen
3. het vergroten van de betrokkenheid van de partners.

Uit de focusgroep komt duidelijk naar voren dat men de afgelopen jaren hierin is geslaagd door middel van een aantal duidelijke producten:

- uit het vragenlijstonderzoek blijkt dat de algemene producten (thema-rapporten, de gemeenschappelijk ontwikkelde vragenlijsten) en vooral de op specifieke groepen gerichte producten (gespreksnotities en analyses op maat) hoog worden beoordeeld;
 - uit de focusgroep komt duidelijk naar voren dat vooral de 'specifieke' producten een rol hebben gespeeld bij het vergroten van de betrokkenheid van de betreffende partners.
4. Uit de focusgroep komt naar voren dat het ten aanzien van de betrokkenheid goed is om bij de partners een nader onderscheid te maken tussen drie groepen:
 - 1) instellingen die gegevens van de Jeugdmonitor Zeeland systematisch gebruiken en de Jeugdmonitor Zeeland meefinancieren (de Provincie Zeeland en de gemeenten);
 - 2) instellingen die eigen mogelijkheden hebben om gegevens over de jeugd in Zeeland te analyseren, dat wil zeggen toegang hebben tot eigen gegevens en de capaciteit en expertise hebben om gegevens te analyseren (de GGD, de politie);
 - 3) instellingen die voornamelijk betrokken zijn bij het verzamelen van gegevens (zoals het algemeen maatschappelijk werk, de scholen, de bibliotheek).

Het vergroten van de betrokkenheid lijkt vooral bij de eerste groep instellingen effectief te zijn geweest. Dat is niet verwonderlijk, omdat gezien de huidige financiering van de Jeugdmonitor Zeeland vanuit Scoop vooral tijd en moeite is besteed aan deze partners. Bij de drie groepen lijken verschillende accenten nodig om de betrokkenheid verder te vergroten. Dit punt wordt bij de aanbevelingen nader uitgewerkt.
 5. In de eindconclusie van de evaluatie in 2003 werd benadrukt dat de waarde van de Jeugdmonitor Zeeland voor een belangrijk deel wordt bepaald door de mate waarin de Jeugdmonitor een weerspiegeling is van Zeeuws jeugdbeleid – op provinciaal en lokaal niveau. Uit de focusgroep en uit de discussies over de eerste bevindingen met de partnergroep en de stuurgroep komen twee ontwikkelingen naar voren die dit punt nog belangrijker maken dan in 2003.
 - 1) Mede op grond van de ervaringen en de evaluatie van de eerste jaren heeft Scoop meer aandacht besteed aan het zelf analyseren van de gegevens en de actieve presentatie van de bevindingen naar de partners – via de diverse 'producten'. Deze producten worden gewaardeerd en hebben ertoe bijgedragen dat men Scoop ziet als een waardevol en deskundig instituut voor het op een rij zetten van gegevens over de jeugd in Zeeland. Dat is goed voor het vertrouwen in de gegevens en bevindingen met de Jeugdmonitor

Zeeland. Het zou echter ook het risico met zich mee kunnen brengen dat partners minder snel de eigen prioriteiten richting gevend laten zijn voor de gegevensverzameling en voor de analyse. De uiteindelijke (gebruiks)waarde van de eigen Zeeuwse jeugdmonitor is afhankelijk van de mate waarin de gegevens en analyses inzicht geven in de beleidsprioriteiten in Zeeland. Die 'moeten' niet worden bepaald door Scoop, maar door de betrokken partners. De gegevens en de discussies over de bevindingen lijken erop te wijzen dat de actieve inbreng vanuit de partners op dit punt in vergelijking met 2003 niet groter is geworden.

De komst van landelijke monitoren op het terrein van 2) de jeugd heeft tot gevolg dat instellingen in Zeeland ook gegevens moeten gaan leveren aan andere monitoren en dat er andere gegevensbestanden beschikbaar komen voor analyses ten behoeve van het eigen beleid. Daarmee zijn er nu dus 'concurrenten' voor de Jeugdmonitor Zeeland die er voorheen niet waren. Dat brengt minstens twee nieuwe aandachtspunten met zich mee, namelijk de afstemming van de Jeugdmonitor Zeeland op andere monitoren en de toegevoegde waarde van de Jeugdmonitor Zeeland ten opzichte van andere monitoren.

6. De website heeft een belangrijke functie in de Jeugdmonitor Zeeland. Ondanks de wat lagere waardering in het vragenlijstonderzoek en aanwijzingen uit de focusgroep dat de website door de partners niet vaak wordt geraadpleegd, is de website een essentieel onderdeel van de Jeugdmonitor Zeeland. De website is functioneel om dingen op te zoeken als dat nodig is en de website wordt tevens worden beschouwd als het 'gezicht' van de Jeugdmonitor.

Aanbevelingen

Uit dit onderzoek naar stand van zaken komt naar voren dat de Jeugdmonitor Zeeland in grote lijnen voldoet aan de verwachtingen en nagestreefde doelen. Uit de bevindingen komen op diverse punten mogelijkheden naar voren om op details verdere verbeteringen tot stand te brengen. Drie punten verdienen wat meer aandacht:

1. de betrokkenheid van de partners
2. de toegevoegde 'eigen' waarde van de Jeugdmonitor Zeeland ten opzichte van andere monitoren
3. de actieve bijdrage van de partners aan de formulering van inhoudelijke speerpunten voor Zeeuws jeugdbeleid als grondslag voor de Jeugdmonitor Zeeland.

De betrokkenheid van de partners

Bij de bevindingen is aangegeven dat het goed is om wat betreft het vergroten van de betrokkenheid van de partners onderscheid te maken tussen drie groepen.

Voor de groep die vooral bestaat uit de provincie en de gemeenten lijkt het ontwikkelen van nieuwe activiteiten

voor het vergroten van de betrokkenheid niet voor de hand liggend. Continuering van de huidige opzet en vooral het voortzetten van het regelmatig leveren van 'producten op maat' (de gespreksnotities, overleggen, aanvullende analyses op maat, inhoudelijke adviezen) zijn immers effectief gebleken.

Voor de groep die bestaat uit voorzieningen als de GGD en de politie - met eigen mogelijkheden om gegevens te analyseren - ligt het meer voor de hand om de betrokkenheid te vergroten in de vorm van nauwere samenwerking. Zowel de GGD, als de politie in Zeeland leveren (verplicht) ook gegevens aan landelijke monitoren en hebben bovendien de beschikking over mogelijkheden om zelf analyses te doen. Daarmee zijn zij meer aan Scoop gelijkwaardige partners - in vergelijking met de provincie, gemeenten, het onderwijs, het maatschappelijk werk, ed. Vanuit deze instellingen is aangegeven dat er in aanvulling op de samenwerking die er al is - bijvoorbeeld bij het maken van de enquêtes - meer mogelijkheden zijn, zoals het gezamenlijk doen van analyses, het kritisch beoordelen van te rapporteren bevindingen, het zelf meer gebruik maken van gegevens uit de Jeugdmonitor Zeeland. Nader overleg hierover ligt voor de hand als strategie om de betrokkenheid van deze partners te vergroten.

Naast de partners in de twee bovenstaande groepen zijn er ook partners die nu feitelijk minder mogelijkheden hebben om effectief gebruik te maken van de jeugdmonitor Zeeland - omdat zij niet gebruik kunnen maken van in te zetten budgetten of eigen expertise. De meer algemene producten van de jeugdmonitor Zeeland (zoals de themarapporten) lijken voor deze partners een goed middel om betrokkenheid te vergroten. Ook voert Scoop voor deze instellingen op verzoek aanvullende analyses 'op maat' uit, maar vooralsnog is dat incidenteel. De betrokkenheid van deze partners zou verder kunnen worden vergroot door net als bij de provincie en de gemeenten structureel een budget of ruimte te hebben voor een systematische terugkoppeling van relevante bevindingen aan de hand van de in de Jeugdmonitor Zeeland opgenomen gegevens.

De toegevoegde waarde van de Jeugdmonitor Zeeland

Gezien de ontwikkelingen ten aanzien van landelijke monitoren op het terrein van de jeugd en het gegeven dat het traject van de Jeugdmonitor Zeeland tot 2009 loopt, is het van belang dat in de komende jaren duidelijk wordt wat de toegevoegde waarde van de Jeugdmonitor Zeeland is. Een belangrijke kwaliteit van de huidige Jeugdmonitor Zeeland is dat het van een voor diverse partijen in Zeeland bedoeld initiatief, een door die partijen gedragen en daadwerkelijk gebruikt instrument lijkt te zijn geworden. Van de landelijke monitoren is het nog maar de vraag in hoeverre deze daadwerkelijk functioneel blijken te zijn voor de beleidsontwikkeling van instellingen en instanties. Het verder vergroten

van de betrokkenheid van de partners en vooral van het in goed overleg vergroten van het feitelijk gebruik van de Jeugdmonitor Zeeland door de partners is ook in dit licht een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast is bij dit punt van belang dat er meer duidelijkheid komt over de verhouding tussen de Jeugdmonitor Zeeland en relevante landelijke monitoren. Het initiatief hiervoor zou het beste kunnen uitgaan van de jeugdmonitor Zeeland, dat wil zeggen van Scoop – dit om te voorkomen dat instellingen zich ‘geman-geld’ gaan voelen tussen verschillende monitoren. Bij het verhelderen van de positie van de Jeugdmonitor Zeeland kan gedacht worden aan het nagaan van de mogelijkheden voor bijvoorbeeld:

- het afstemmen van gebruikte operationalisaties – om vergelijkingen met landelijke gegevens te vergemakkelijken en om het voor instellingen gemakkelijker te maken om gegevens aan te leveren;
- het tegengaan van dubbeling van gegevensverzame-ling;
- het ‘doorschakelen’ naar andere monitoren;
- het uitvoeren van ‘Zeeuwse’ analyses waarin ook gege-vens van andere monitoren worden betrokken.

De zwaartepunten in Zeeuws jeugdbeleid.

De waarde van de Jeugdmonitor Zeeland wordt in belang-rijke mate bepaald door de mate waarin de juiste onder-werpen en de juiste vragen worden gesteld. Ook met de mooiste analyses worden betrouwbare en valide gegevens over de verkeerde of niet relevante onderwerpen en vragen niet goed. Dat is vooral het geval indien beoogde gebrui-kers vinden of merken dat de verkeerde vragen worden gesteld. De juistheid van de vragen is dan ook vooral een verantwoordelijkheid van de partners. In de afgelopen jaren lijkt Scoop een belangrijke initiërende rol te hebben gehad in de sturing van de Jeugdmonitor Zeeland. Voorzover kan worden nagegaan, lijkt dat steeds te gebeuren in goed overleg met de partners – in de stuurgroep, de partner-groep en bij het samenstellen van de enquêtes.

In de evaluatie van 2003 werd opgemerkt dat: *“Mogelijk nog belangrijker dan de beeldvorming is dat de betrokken instellingen, gemeenten en provincie vanuit hun beleidsvragen een duidelijkere bijdrage leveren aan de inhoudelijke vulling van de jeugdmonitor – zowel wat betreft de op te nemen gegevens als wat betreft thema’s voor de analyse van trends en samenhangen - trends kun je eigenlijk alleen maar goed vaststellen als je weet waarop men trends wil zien. Doel zou moeten zijn om deze thema’s nog meer te zien als in overleg met elkaar vast te stellen speerpunten voor Zeeuws jeugdbeleid ”.* De indruk is dat die bijdrage in 2006 niet groter is dan in 2003. Het zou goed zijn om na te gaan hoe dit sterker vorm gegeven kan worden. Mogelijk kan hierbij de nieuwe ‘Taskforce Jeugd Zeeland’ een rol spelen.